

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра журналістики та філології

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Володимир САДІВНИЧИЙ
_____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА на здобуття освітнього ступеня магістр зі
спеціальності 061 Журналістика

на

тему:

**«ГРАЄМО ДЛЯ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ: ПРОЄКТ МЕДІАКАМПАНІЇ З
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФУТБОЛУ»**

Playing to support Ukraine: a project of media campaign to promote football

Здобувача Буренкова Олександра Олександровича (Група ЖТ.м-31)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело.

_____

Олександр
БУРЕНКОВ

Керівник: д-р наук із соц. комунік., доц. Ярослав ЯНЕНКО _____

Суми – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1	6
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
1.1. Історія футболу в Україні	6
1.2. Пік розвитку українського футболу й подальший занепад і його причини	13
1.3. Обґрунтування необхідності популяризації футболу для України	19
РОЗДІЛ 2	23
СПЕЦИФІКА РОБОТИ	23
2.1. Вивчення досвіду популяризації футболу в інших країнах	23
2.2. Цільова аудиторія	27
2.3 Авторська ідея	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	34
ВИСНОВКИ.....	57

Буренков О.О. Граємо для України: проєкт медіакампанії з популяризації футболу : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістрр; спец. : 061 – журналістика / наук. керівник Я. Яненко Суми : СумДУ, 2024. 57 с.

У роботі представлено проєкт кампанії спрямованої на популяризацію та покращення іміджу футболу в Україні. Під час розробки кампанії було визначено його цільову аудиторію, канали для потенційного поширення проєкту, підготовлено продукти різних форматів, з переважаючою часткою саме текстових матеріалів, серед них інформаційні матеріали, художня казка, вірш, ілюстрації.

Обсяг роботи складає 57 сторінок, у ній використовуються текстові матеріали та ілюстрації й посилання на аудіо, та відеоматеріали. Проєкт призначений для подальшого втілення, яке повинно сприяти популяризації футболу серед нашого населення, з особливим акцентом на дітей.

Актуальність роботи зумовлена занепадом українського спорту, і футболу зокрема, як через війну, так і низку інших факторів, і великою необхідністю подальшого розширення глядацької аудиторії, та збільшення числа футболістів, в тому числі якісних та мотивованих досягати успіхів. Ключові слова: футбол, кубок, чемпіонат, гравець, гроші, стадіон, тренер.

ВСТУП

Футбол - спорт номер 1 у світі, гра мільйонів, а можливо і мільярдів. Україна - не виняток, однак, позиції футболу в останні 10 років суттєво похитнулись. Вторгнення російської федерації в Крим, а потім і на Донбас, відтік легіонерів, втрата колишніх фінансових спроможностей власників клубів, або і взагалі втрата інтересу до своїх команд, зникнення багатьох яскравих колективів, ковід і на кінець: поновмасштабна війна. Усе це сприяло катастрофічному регресу українського футболу. В 2009 Шахтар - переможець Кубка УЄФА (нині: Ліга Європи), в 2024 вважається андердогом проти Болоньї – середняка чемпіонату Італії. Як наслідок вищеперелічених факторів суттєва втрата інтересу зі сторони глядачів до вітчизняного футболу. Як би це парадоксально не звучало, але ковід УПЛ (Українська Прем'єр-ліга) пережила ледь не найлегше серед усіх європейських чемпіонатів, в той час коли європейські клуби втрачали десятки мільйонів проводячи матчі без фанатів через карантинні обмеження, українські колективи майже нічого відчули, тому що грати при майже порожніх трибунах для багатьох стало звичкою ще до пандемії. Але втрата глядацького інтересу - це вершина айсберга, куди страшніше те, що кількість дітей які грають/займаються футболом зменшується і це переросло в тенденцію. Якщо раніше йдучи по місту ти бачив купу дітей, які йшли з занять футболом з різних спортивних шкіл чи секцій, поля повсякчас були заповнені людьми від малого до великого, зараз ми це зустрічаємо в значно меншому обсязі.

Слід пам'ятати що футбол - це про здоров'я та здоровий спосіб життя, розвиток комунікативних навичок, вміння працювати в колективі та можливість бути його важливою складовою (загалом, багато з цих слів можна казати і про інші види спорту). Тож вищезгадані обставини зумовлюють **актуальність** даної проблеми та проєкту, який покликаний на те, аби боротись з негативними тенденціями в розвитку українського футболу.

Відродження українського футболу і його популярності неможливе без двох речей: створення якісного та привабливого продукту (футбольних матчів), привернення уваги аудиторії до даного продукту. Тож **метою** нашої роботи є створення проєкту медіакампанії з популяризації футболу «Граємо для підтримки України».

Для виконання поставленої мети сформульовано такі **завдання**:

- 1) З'ясувати особливості історії футболу в Україні, як основу для медіакампанії;
- 2) Визначити цільову аудиторію медіакампанії;
- 3) Створити інформаційні матеріали для проєкту "Граємо для підтримки України";

Авторський задум полягає у створенні інформаційних матеріалів, як для батьків які шукають заняття своїм дітям, так і для самих дітей які починають відкривати для себе світ футболу. Також це створення художніх творів, котрі можна використовувати, як засоби реклами та пропаганди, які особливо ефективно будуть діяти на аудиторію даної вікової групи, завдяки яскравим образам і художнім засобам. Реалізація задуму передбачає виконання наступних пунктів:

- мотивування малих дітей до занять футболом
- мотивування батьків обирати футбол, як хоббі/заняття для своїх дітей
- привернення уваги підліткової та дорослої аудиторій до футболу

Структура роботи: робота складається з пояснювальної записки, матеріалів інформаційного продукту, висновків, списку літератури. Представлені текстові, ілюстративні та відеоматеріали. Обсяг роботи: 57 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Історія футболу в Україні

Загальноприйнято вважати, що футбол на теренах сучасної України уперше з'явився в портовому місті Одеса наприкінці 19 століття. Провідниками в світ футболу, як і для більшості Європи були англійські моряки, які і створювали перші команди, тут варто зокрема згадати «ОБАК» (Одеський британський атлетичний клуб), який з'явився в далекому 1878 році. ОБАК існував при британському консульстві в Одесі. [3, с.61]

У 1899 році з'явився і перший колектив який складався винятково з одеситів. Почався справжній бум футболу у місті, нові колективи з'являлися один за одним: «Вега», «Местран», «ОКФ» та інші.

Дещо пізніше гра потрапила і на терени тодішньої Австро-Угорщини, де зокрема діяли спортивні клуби «Сокіл». Едмунд Ценер – професор львівської семінарії у 1891 року надрукував перші футбольні правила в Україні. В одній із своїх наступних робіт Е.Ценар писав, як 1892 року група львівських вчителів продемонструвала "футбол" згідно з цими правилами. Це ще не були матчі в їхньому сьогоденному розумінні, а лише епізоди вправ з м'ячем [3, с.124]

Матч який було зіграно 14 липня 1894 року у Львові, прийнято вважати першим офіційно задокументованим поєдинком на території України, в даній грі між собою зішлись львівський «Сокіл» з командою міста Краків. Відбувався він після інших гімнастичних вправ. Після гімнастів на полі розпочався незрозумілий рух, який привернув увагу глядачів – кілька чоловік узяли по парі дерев'яних рейок встромили їх в землю на протилежних боках майданчика та й ще зверху між ними натягнули на висоті десь 2,5 – 3 метри товстого шнура. Після цього на поле вийшли дві групи молодиків, а з ними

якийсь чоловік з м'ячем. Саме за його командою й розпочався матч. [3, с. 130]. Переможцем стала львівська команда, з рахунком 1:0.

В кінці 19-го століття футбол проникає і на сусідні землі – Буковину і Закарпаття, в яких перші матчі відбулись в 1901 році.

Разом з зародженням та розвитком футболу, відбувається й становлення української спортивної періодики. Вона функціонувала одночасно польською та українською мовами на заході України, та російською мовою на сході. Спортивні часописи з футболу цього періоду виходили нерегулярно та нетривалий час. Основною причиною нерегулярного виходу матеріалів із футболу була непопулярність даного виду спорту [9, с. 2].

На початку 20-го століття з'являються футбольні колективи у великих містах України, гравцями переважно були студенти та активна молодь, в портових та промислових містах - моряки та робітники серед яких були переважно іноземці.

Спортивне товариство «Сокіл» мало вплив і на появу футболу в Києві, де перший колектив з'явився ще в 1902 році під назвою «Південь», який потім теж взяв назву «Сокіл». Але головним осередком футболу в столиці того часу був Політехнічний інститут, студенти якого створили колектив під назвою «Політехніки». В 1911 році в Києві з'явилась своя міська ліга в якій брали участь 6 команд. На рік раніше – 1910 року, в Одесі теж з'явилась своя футбольна ліга.

До складу «Всеросійського Футбольного Союзу» увійшли «Одесская Футбольная Лига», «Кієвская Футбольная Лига» та «Севастопольській Кружокъ Любителей Спорта». А вже на протязі 1912 року ВФС поповнився ще трьома членами, два з яких були з України – «Харьковская Футбольная Лига» та «Николаевській Спортингъ-Клубъ» [3, с.234].

Протягом 1905-1907 років на заході України були створені клуби «Лехія», «Погонь». 1906 року в Кракові відбувся другий міжміський матч Галичини, де зустрілись «Команда середніх шкіл» (Краків) - "Чарні" (Львів) -

0:2. Завдяки "Товариству рухових розваг" почали проводитись виїзди команд львівських клубів на міжміські матчі до інших міст Галичини [4 с. 127].

В 1912 році збірна Одеси здолала збірну Санкт-Петербургу, та отримала звання чемпіона країни. Пізніше, в 1914 році був створений Футбольний союз півдня Російської імперії. Під час Першої світової війни, розвиток футболу суттєво уповільнюється, а незабаром настає епоха радянської влади. На території УРСР футбольними центрами лишались Харків, Київ, Дніпропетровськ та Одеса. Багато років поспіль в першості республіки перемагали саме харківські колективи, поодинокі перемоги випали на команди з Києва та Дніпропетровська.

У цей період були створені видання, які формували систему спортивної періодики України. Це був період швидкого розвитку футбольної журналістики. Спортивні видання, що висвітлювали футбольну тематику в даний період в УРСР поділялися за офіційною приналежністю: офіційні видання рад фізичних культур різного рівня (всеукраїнських, обласних (губернських), міських, районних); видання спортивних товариств «Динамо», «Локомотив», товариства заохочення футболу тощо; видання підприємств (шахт, заводів, фабрик тощо). [9, с. 3].

У 1924 році було проведено перше всесоюзне змагання, де УРСР представляв харківський «Штурм», який дістався фіналу, де їх чекала збірна Ленінграду. Тут українським футболістам довелося показати все своє вміння. Харків'яни забили по голу в кожному таймі (Казаков і Алферов). У підсумку перемога - 2:1 [6, с. 176]. Після, харків'янами були здобуті перемоги над збірними Москви, та всього радянського союзу.

1927 року було засноване київське «Динамо», яке на той час було далеко не єдиним «Динамо» в межах УРСР. Починаючи з 1929 року проводився кубок динамівського товариств. Було проведено 6 турнірів, порівну здобули харківські та київські динамівці.

Дуже важкі часи настали під час Голодомору, їх наслідки на чолі відчували і футболісти. Взимку 1933 року в Україні голодомор поставив

питання виживання взагалі української нації. Навесні 1933 року навіть київське "Динамо" ледь животіло. Замість їжі, для посилення команди керівництво ОГПУ погодилося на поповнення її складу квіртетом молодих амбітних москвичів. Це були Василь Єпішин, Михайло Путистін, Ілля Панін і Костянтин Щегоцький, який став одним з кращих футболістів київського "Динамо" довоєнних часів [5, с. 4].

В 1936 році відбувся перший чемпіонат СРСР і єдиною командою з України саме київське «Динамо», яке в дебютному розіграші чемпіонату здобуло срібні медалі. В цей час, поза межами УРСР, теж вирувало футбольне життя. Львів був перенасичений сильними командами: «Лехія», «Чарні», «Погонь», та «Гасмонея». Найбільші успіхи в ті часи мала «Погонь», котра в 1922, 1923, 1925 і 1926 роках перемагала в чемпіонаті Польщі. Велика кількість команд була в Чернівцях: «Драгош Вода», «Ян», «Маккабі», «Полонія» і «Довбуш».

З початком другої світової війни футбольні поєдинки відбувались в Галичині де в 1942 році вдалось створити виключно українську лігу. Київ в 1942 році приймав турнір в якому брали участь німецької, угорські та румунські команди, були й українські - «Рух» і «Старт», які разом з тим були і працівниками хлібзаводу. Саме тут відбувся так званий «матч смерті». Спочатку «Старт» переміг німецьку команду 5:1, після чого було проведено реванш, в якому кияни знову виявились сильнішими з рахунком 5:3. Як вважалось, саме після цієї гри були арешти та розстріли, але насправді, розстріли пов'язані з крадіжками на заводі, котрі тоді каралися дуже жорстоко.

У післявоєнний період до київського «Динамо» серед постійних учасників чемпіонату СРСР доєднався і «Стахановець» (нині ФК «Шахтар») котрий було засновано ще 1936 році. Під кінець 50-х закріпитись в національній команді змогли Віктор Каневський, Олег Макаров та Юрій Войнов, який став чемпіоном Європи 1960 року в складі радянської збірної.

Пам'ятним став 1954 рік, коли кийівські динамівці вперше підняли над головою Кубок СРСР. А вже 1961 року «Динамо» вперше стало чемпіоном СРСР. В той самий рік і «Шахтар» перемагає в Кубку СРСР.

Говорячи про спортивну пресу тих часів варто зауважити, що до кінця 50-х вона кількісно поступалась виданням присвяченим іншим галузям. Все змінилось у 1960 році, адже саме тоді було засновано Федерацію спортивної преси і радіо СРСР з структурним органом – Федерацією спортивної преси УРСР. На сторінках багатьох спортивних видань найбільша кількість сторінок присвячені саме футболу, відновили свою роботу багато старих редакцій газет, зокрема «Фізкультура і спорт», яка з 1965 носила нову назву «Старт». [9, с. 3]

На початку 60-х років до «Динамо», та «Шахтаря» у вищій лізі доєднався ще й харківський «Авангард». Під орудою Віктора Маслова «Динамо» стало домінуючою силою у внутрішніх змаганнях і виграли місцеву першість тричі поспіль у 1966-1968 роках. Лідера киян Андрія Бібу визнали найкращим радянським гравцем у 1966 році. В тому ж році, на чемпіонаті світу, збірній СРСР вдалося дістатися півфіналу турніру. В тій збірній були й українці: Валерій Маркіян, Леонід Островський, Йозеф Сабо та Віктор Серебрянников.

У 1969 році львівські «Карпати» здобули Кубок СРСР, перегравши в фіналі ростовський «СКА» з рахунком 2:1. Початок 70-х ознаменувався підйомом команд другого ешелону. Ворошиловградська (луганська) «Зоря» стала переможцем чемпіонату в 1972 році, а через два роки бронзові медалі здобув одеський «Чорноморець». З 1965 по 1975 роки «Динамо» Київ завоювало 6 чемпіонських титулів. Динамівці досить часто визнавались і найкращими гравцями всього Союзу. В 1969 це був Володимир Мунтян, а в 1971 році - Євген Рудаков.

Починаючи з 1970-х років, розвивається і спортивне телебачення. Якщо спочатку мовлення було лише зі столиці, то в 1970 на «УТ» було утворено спортивну редакцію, головними дійовими особами якої були Віктор

Нестеренко, та Валентин Щербачов. Пізніше до них доєднались Сергій Клопов, Сергій Савелій, Володимир Кардаш. А ось, як ті часи згадував сам Віктор Нестеренко: «Коментатори працювали як прийдеться: і на трибунах серед глядачів, і на даху якоїсь споруди. Коли був черговий ремонт нашого стадіону, коментаторську кабінку влаштували в автобусі. Влітку на момент початку трансляції там було гаряче, як у барокамері, тому ми роздягалися до плавок, бо інакше працювати було неможливо». [11].

В цей період радянську збірну підсилювали з України гравці «Шахтаря» (Анатолій Коньков), «Зорі» (Володимир Онищенко), «Карпат» (Євген Козинкевич), які разом з динамівцями Михайлом Фоменко, Володимиром Трошкіним, Євгеном Рудаковим і Віктором Колотовим зайняли 2-ге місце на Чемпіонаті Європи 1972 року. Також збірна СРСР в 1972 році завоювала бронзу на олімпійських іграх в Мюнхені, серед лідерів там були: Юрій Єлисеєв, В'ячеслав Семенов, Олег Блохін.

В 1973 році, київське «Динамо» Валерій Лобановський. Вже незабаром, у 1975 році «Динамо» здобуває Кубок володарів кубків в фіналі перегравши угорський «Ференцварош», а незабаром перемагає і в матчах за Суперкубок УЄФА, була переможена мюнхенська «Баварія». Олега Блохіна пізніше визнали найкращим футболістом Європи і вручили авторитетну нагороду «Золотий м'яч», від журналу «France Football». В період 1973-1975 років Олег Блохін незмінно визнавався і найкращим футболістом всього радянського союзу. Динамо продовжувало збирати титули, чемпіонами вони стали в 1977, 1980, 1981, 1985, 1986 та 1990 роках.

Збірна СРСР тоді складалася переважно з київських динамівців, серед яких: Леонід Буряк, Володимир Безсонов, Анатолій Дем'яненко, Олег Блохін, Сергій Балтача, та інші. На Чемпіонаті світу 1982 року ця команда, не змогла досягти успіхів. 1986 році перед черговим мундіалем в збірній зібралась ще солідніша компанія, з'явилися нові імена: Ігор Беланов, Павло Яковенко, Олег Протасов, Олександр Заваров. Але цей турнір теж був невдалим.

В тому ж році «Динамо» знову перемогло у Кубку володарів кубків в фіналі перегравши мадридський «Атлетіко». Через яскраві виступи в єврокубках «Золотий м'яч» отримав динамівець Ігор Беланов.

На початку 80-х років «Дніпро» здобуває 2 чемпіонства: у 1983 році під керівництвом Володимира Ємця, та у 1988 році на чолі з легендарним тренером Євгеном Кучеревським. В складі були: Геннадій Литовченко (найкращий футболіст СРСР 1984 року), Олег Протасов (найкращий футболіст СРСР 1987 року), Микола Павлов, та інші. Динамівців теж відзначали: Анатолій Дем'яненко був визнаний найкращим футболістом СРСР у 1985, Олександр Заваров у 1986, а Олексій Михайличенко у 1988 році.

Вдалим для радянської команди видалося Євро 1988 року, тренером збірної СРСР знову був Валерій Лобановський, в тому складі було аж 11 динамівців. Однак збірна СРСР поступилась збірній Нідерландів з Марко ван Бастеном на чолі. В тому ж році збірна СРСР здобула золоті нагороди Олімпіади, яка проходила в Сеулі. Це були останні суттєві успіхи радянського футболу на міжнародній арені, адже Чемпіонат світу 1990 року команда провалила, а в 1992 році на Чемпіонат Європи вже поїхала збірна СНД, яка не продемонструвала значних успіхів.

В цей самий час формувалась спортивна преса вже незалежної України, цьому сприяла низка законів: відміна в березні 1990 р. 6 ст. конституції СРСР, що визнавала за КПРС монопольне право на видання періодичних органів, а також прийняття законів України «Про інформацію» (від 02.10.1992), «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні» (від 16.11.1992) тощо [10 с. 197].

Початок 90-х характеризується суттєвим спадом українського футболу. Більшість найкращих гравців поїхали шукати успіхів у Європі, ще однією причиною стагнації стало те, що РФ визнали правонаступницею СРСР, тож і право грати на міжнародних форумах було саме у них, вона скористалася цією можливістю, та переманила багатьох українських виконавців (Олег

Саленко, Юрій Нікіфоров, Ілля Цимбаларь, Андрій Канчельскіс, Сергій Юран).

Щодо спортивних видань, то на відміну від футболу який проходив процес стагнації після розпаду СРСР. Футбольні медіа навпаки використали цей час можливостей, поряд з виданнями «Старт», «Спортивна команда», які функціонували ще з радянських часів, зародились нові видання: «Футбол», «Команда», «Український футбол», «Спорт-Експрес», котрі тоді виходили багатотисячними тиражами.

«Динамо» здобувало чемпіонські титули, хоча найперший розіграш програло сімферопольській «Таврії». А першим володарем кубка був «Чорноморець». Збірна України проходила процес становлення та перші великі турніри пропускала. Валерій Лобановський повернувся до столичного колективу у 1996 році і створив вже 3-тє велике «Динамо», яке досягало успіхів в Єврокубках. Набирає оберти і донецький «Шахтар» Ріната Ахметова. В 21 столітті протистояння між «Динамо» та «Шахтарем» стало класичним, майже всі нагороди розігрували саме ці два клуби.

2006 рік став піком для збірної незалежної України. Під керівництвом Олега Блохіна збірна, на чолі з володарем «Золотого м'яча» 2004 року Андрієм Шевченко та Сергієм Ребровим дійшла до чвертьфіналу турніру. В клубному футболі Україна переживала свій найкращий етап в 21 столітті, багато сильних команд, єврокубкових звитяг, та занепад який почався в середині 2010-х років. Але про це детальніше мова піде далі в наступному розділі.

1.2. Пік розвитку українського футболу й подальший занепад і його причини

Говорячи про футбол часів незалежності можна виділити 2 піки його розвитку та популярності серед населення. Перший – це час "Динамо" Київ

кінця 90-х, коли повернувся Валерій Лобановський і побудував сильний колектив, який здобував перемоги над Баварією, Арсеналом, Реалом, Барселеною. Були виходи в 1/4 та 1/2 Ліги Чемпіонів (на той момент Кубок Чемпіонів). Вся Україна захоплювалась парю Шевченко-Ребров, та іншими майстрами в складі киян: Ващук, Шовковський, Лужний, Белькевич, Хацкевич, Дмитрулін, Калитвинцев.

Популярність українського футболу в ті часи обумовлювалось і активним розвитком спортивної тележурналістики. В 90-х багато каналів намагались транслювати футбол: ICTV, УТ-1, СТБ та інші. Першим саме спортивним каналом був «Євроспорт-Україна», який було відкрито 2002 року. Через кілька років після цього, нішу спортивної тележурналістики почали закривати «Мегаспорт» та «Спорт-1/2». Значну роль відіграв запуск каналів медіахолдингу «Україна» Ріната Ахметова, «Футбол 1/2/3» [8, с .5]. Другий пік вітчизняного футболу припав на кінець 2000-их, та на початок 2010-их років. Початок нульових був часом невизначеності, "Динамо" після смерті Валерія Лобановського вже не являло собою настільки потужну силу, в 2002 році Шахтар вперше відібрав у них титул чемпіона, але і донецький клуб під покровительством Ріната Ахметова, ще не досяг свого піку. Саме в цей час наш футбол почав перетворюватись в олігархічний. Власниками багатьох клубів були олігархи: "Динамо" - брати Суркіси, "Шахтар" - Рінат Ахметов, "Дніпро" - Ігор Коломойський, "Металіст" - Олександр Ярославський, «Ворскла» - Костянтин Жеваго, «Говерла» - Нестор Шуфрич.

З покращенням результатів українських колективів, пов'язані і зміни в спортивній журналістиці України. Феноменом сучасної спортивної періодики можна вважати спортивну клубну пресу, яка є одним з трьох головних компонентів структури сучасної спортивної преси України нарівні зі спеціалізованою спортивною періодикою та спортивною «пресою в пресі». Народження української спортивної пiарналістики сталося лише наприкінці ХХ ст., але більш активно вона почала функціонувати саме на початку ХХІ ст. Поява нового сегмента на медіаринку України зумовлена тим фактом, що у

зв'язку з досягненнями українських футбольних клубів на внутрішній та зовнішній аренах виникала необхідність у формуванні їх іміджу, як командного, так і індивідуального [10, с. 224].

Вкладались мільйони доларів, як в спортивну інфраструктуру так і в гравців та тренерів. Найбільше українські колективи орієнтувались на латиноамериканський, та балканський ринки. Згадаємо лише найпомітніші прізвища сильних легіонерів українсько чемпіонату тих часів. Шахтар: Вілліан, Фернандіньо, Срна, Алекс Тейшейра, Дуглас Коста, Тайсон, Бернард, Луїс Адріано, Жадсон; Металіст: Хосе Соса, Девіч, Шав'єр, Марлос, Алехандро Гомес, Едмар; Дніпро: Калініч, Джуліано, Матеус, Стрініч. Динамо робило акцент на власних вихованців, або збирало найкращих гравців на теренах всієї країни (Мілевський, Алієв, Хачеріді, Ярмоленко, та ін.), серед іноземців варто згадати про: Вукоевича, Бангуру, Віду, Драговича, Ленса, Даніло Сілву, Беланду. В намаганнях наздоганяти грандів менші клуби ("Карпати", "Ворскла", "Зоря", "Металург" Донецьк, "Чорноморець" та ін) робили відносно своїх бюджетів масштабні закупівлі і привозили якісних легіонерів. Рівень чемпіонату істотно зріс. Як наслідок покращення трансферних кампаній клубів і підвищення конкурентності чемпіонату України, покращились і результати вітчизняних клубів в єврокубках. Зокрема, "Шахтар" в даний період був регулярним учасником плей-офф Ліги чемпіонів, а в 2009 став переможцем Кубка УЄФА. «Динамо», «Металіст», «Дніпро» в цей період були регулярними учасниками євротурнірів, періодично виходячи в раунд плей-офф. В цей період були здобуті перемоги над такими сильними колективами як: «Манчестер Сіті», «Барселона», «ПСЖ», «Челсі» та іншими.

В 2012 році Україна, разом з Польщею приймали чемпіонат Європи з футболу. Це був найпіковіший момент розвитку футболу на наших землях.

Кінець епохи розквіту вітчизняного футболу настав в 2013-2014 роках, після окупації Криму, та початку війни на Донбасі. Нашим клубам вдалось протриматись деякий час, навіть здобувати значні досягнення, як от

наприклад фінал Ліги Європи сезону 2014/15, вже кризового на той момент «Дніпра, який вже через півроку провалився в матчах групи цього ж турніру. Також слід згадати два виходи в півфінал Ліги Європи донецького «Шахтаря» в сезонах 2015/16 та 2019/20. Хоча, слід відзначити, що «Шахтар» єдиний клуб, який зміг все-таки в більшості сезонів виходити на показники хоч мінімальної, але прибутковості, пізніше на показники самоокупності виходило і київське «Динамо». Вже десятиліття український футбол в стагнації і з кожним роком його позиції тільки падають. Якщо звернутись до таблиці коефіцієнтів УЄФА — важливого показника сили національного чемпіонату та його представників у єврокубках [12]. Можна наочно розгледіти масштаб падіння. 2012 рік – рекордно високе 7 місце; 2021 рік – 12 місце; 2024 рік – 21 місце.

Хоч занепад українського футболу фактично і почався через воєнні дії на сході України, і окупацію Криму, головні причини полягали в іншому, виділимо найзначніші:

- відсутність грамотного керівництва та будь-якої стратегії розвитку. Більшість наших клубів, як вже зазначалось, належали олігархам, для яких в свій час володіти футбольним клубом своєю забавкою, вони таким чином навіть намагались один одному утерти ніс. Клуби було збитковими, а їх менеджери, та спортивні директори навіть не намагались виправити ситуацію. В цей самий час у Європі побутують прогресивні моделі управління та керівництвом клубами (частина акцій може належати вболівальникам, різного роду великим акціонерам, вони можуть навіть належати і одному власнику і фінансуватись саме ним, але за умови, що клуб поверне всі вкладення). З настанням політичної та економічної кризи, багато українських олігархів відмовились від футбольної сфери, внаслідок чого зникла не одна команда («Дніпро», «Арсенал» Київ, «Говерла», «Металіст», та ін).

- початок війни. Це дуже вагомий фактор з багатьох сторін: велика кількість клубів була вимушена переїхати, внаслідок чого втратила фан-базу, яка

напрацьовувалась десятиліттями; від'їзд легіонерів, особливо відчутно це було з початком повномасштабного вторгнення в 2022 році, коли з іноземних гравців залишилися одиниці. Легіонери робили наш чемпіонат більш якісним і динамічним, після того як залишились переважно українські гравці, УПЛ втратила велику кількість фанатів, адже чемпіонат став менш видовищним та динамічним. Ну і варто додати, що велика кількість ультрас та футбольних шанувальників пішли на фронт, посунувши футбол на 2-3 план.

- система вимог. ще в дитячих школах тренери просять зіграти обережніше, віддати назад бо головне - результат. Відповідну якість спортсмени потім демонструють на полі, але такий стиль гри не здатен привабити велику кількість вболівальників.

- конкуренція серед інших ніш індустрії розваг. В час кліпового мислення, дуже важко змусити людину зосередитись на чомусь протягом тривалого часу. Як наслідок, футболу треба «завойовувати» увагу глядачів серед великої кількості розважального і наукового контенту.

- відсутність якісної роботи з вболівальниками і проблеми з взаємодією між клубом, і фанатським рухом. Наші клуби, майже ніяк не спонукають приходити на стадіони людей, недостатня кількість рекламних афіш, згадок в медіа, через що велика кількість людей котрі могли б провести свій вихідний на стадіоні, просто не знатимуть про таку можливість. У багатьох клубів відсутня якісна робота фан-шопів, новий мерч деяких клубів важко знайти, лише відносно нещодавно більшість наших колективів почали активно вести сторінки а соц-мережах, що є важливою складовою в просуванні і популяризації власного бренду.

- проблеми з трансляціями чемпіонату. Мова не про якість зображення, а про поділ УПЛ навпіл між власниками клубів. Частина команд на чолі з «Динамо» транслювались на медіахолдингу «1+1» на безоплатній основі, а інша група команд на чолі з «Шахтарем» тривалий час транслювались на каналах Ріната Ахметова «Футбол 1-2» на платній основі. В цей час європейські федерації футболу продають права на трансляцію чемпіонатів

єдиним пулом, за великі гроші, що потім надходять клубам. В Україні більшість клубів отримували гонорари від каналів на яких транслювались напрямку, кожен канал сам вирішував який гонорар отримуватиме та, чи інша команда. Українські клуби отримували менше ніж могли б, якби продавали права на трансляцію цілого чемпіонату, а не лише частини. Проте, навіть ті кошти, які канали давали клубам, не відбивались і всі канали працювали в збитковому режимі, що в подальшому змусило медіахолдинг «1+1» перенести матчі УПЛ з телеканалу «2+2» на менш рейтинговий канал «УНІАН», бо навіть бойовики 90-х збирали більше аудиторії, аніж вітчизняний футбол, футбольні проєкти з даних телеканалів теж було закрито, або переведено в формат діджитал. Ситуація з трансляціями почала вирішуватись відносно нещодавно, був створений канал «УПЛ ТБ» який присутній, як на кабельному, так і на супутниковому телебаченні, наразі його мовлення безкоштовне і доступне всім, але в подальшому планується переведення на платну основу.

- недостатня кількість футбольного і навколо футбольного контенту. Велика кількість друкованих ЗМІ ліквідована (журнали «Футбол», «Український Футбол»), спортивні редакції майже на всіх каналах країни закрито, або скорочено; нестача аналітичних програм (зі зникненням «Профутболу» та «Великого Футболу») спостерігалась порожнеча в даній ніші, лише «Megogo» почав заповнювати її; мала кількість ютуб-проєктів, які висвітлюють український футбол; мізерна кількість інтернет-сторінок в українському сегменті присвячених футболу.

- зубожіння населення. За умов коли велика частка населення знаходиться за межею бідності, в першу чергу скорочуються витрати на індустрію розваг, в яку входить і футбол. Люди менше купують клубну атрибутику та мерч, рідко відвідують стадіони, відмовляються платити за підписки на стрімінгових сервісах, для перегляду матчів команди за яку вболівають. Як наслідок, наші клуби втрачають таким чином велику статтю доходів.

1.3. Обґрунтування необхідності популяризації футболу для України

До даного питання можна підійти з різних кутів і з кожного можна побачити плюси від популяризації футболу, та спорту загалом. Ці плюси стосуються як конкретних індивідів, так і держави в цілому.

Спершу варто розглянути користь для конкретної особистості. Футбол може сприяти покращенню, та нарощенню кількості соціальних зв'язків. Адже, майже водночас із пандемією, українські діти опинилися в країні, де розпочалася повномасштабна війна.

Чимало шкіл і далі працює онлайн, деякі діти не бачилися наживо місяцями, а то й роками. Соціальна ізоляція між ними зростає, і, відповідно, почуття самотності та втрати зв'язків із друзями посилюється [14]. Тож футбол, який є товариською та командною грою здатен істотно покращити ситуацію з ізолюваністю дітей. Слід зазначити й про позитивний вплив від занять футболом на більшість фізичних показників людини, покращення самопочуття, особливо за умов, коли ця людина проводить велику кількість часу в сидячому/лежачому положеннях.

Кожна людина здатна знайти щось для себе в футболі і він може виконати різні функції в її житті: від соціалізуючої, до оздоровчої. Значну роль футбол може виконувати й для держави. Перший аргумент полягає в підвищенні престижу та авторитету держави на міжнародній арені. Колись за невдачі позбавляли звань, нагород та навіть розформувувати цілі команди, як-от, наприклад, було в 1952 році коли збірна СРСР прогала свій матч Югославії, після чого цілий ряд виконавців втратив свої звання "Майстер спорту СРСР". Репресії які послідували після поразки радянської збірної пояснюються післявоєнним протистоянням керівництва СРСР і Югославії. Сталін і Тіто конкурували у всьому, та з недавніх союзників вони перетворились у супротивників і бачили в футбольних поєдинках між двома збірними певний політичний підтекст. Ці поєдинки були для них ніби особистою дуеллю, схватки не на життя а на смерть [1, с. 15]. Є багато

сучасних прикладів в більш демократичних країнах (як-от нещодавні розмови президента Франції Емануеля Макрона з гравцем "ПСЖ" Кіліаном Мбаппе, в яких він намагався переконати останнього залишатись в внутрішньому чемпіонаті). Навіть зовсім не футбольні держави в минулому, декларують масштабні плани на цей вид спорту, спонсорують грандіозні проєкти. Китай, який вже багато років здобуває значні досягнення на інших спортивних жнивках і бореться з США на кожній Олімпіаді за перше місце в медальному заліку, має плани зробити свою футбольну збірну однією з найсильніших в світі. Саудівська Аравія відносно нещодавно почала розвивати свій внутрішній чемпіонат, вони проведуть Чемпіонат світу 2030 року і хочуть до цього часу зробити свою збірну та внутрішній чемпіонат на рівні топових європейських змагань. Задля цього вже вкладаються мільярди доларів, запрошуюються передові спеціалісти та буде модернізовуватись спортивна інфраструктура, футболісти зі значними охопленнями в соціальних мережах (Неймар, Роналду) отримують за контрактом додаткові виплати за публікації які популяризують та покращують міжнародний імідж Саудівської Аравії. США, де 30 років тому вважали сокер (футбол) незрозумілим видом спорту, зараз показує значні темпи популяризації цього виду спорту серед населення.

Щодо України, то варто згадати, що коли вітчизняні команди, чи збірна досягають успіхів, президенти їх з цим, і подають це як важливе досягнення цілої країни, що власне й засвідчує роль футболу у покращенні міжнародного іміджу країни.

Окремим пунктом слід розглянути надходження від туристів, яких може привабити та чи інша футбольна вивіска, чи великий турнір, який буде проходити в вашій країні. Це сприятиме розвитку різноманітної інфраструктури, від доріг, до готелів, та закладів харчування, які в свою чергу будуть отримувати надприбутки від футбольних шанувальників. А в подальшому розвинута інфраструктура приверне увагу і звичайних туристів, які з радістю можуть відвідати вашу країну і бути впевненими в належному

сервісі. Великі матчі такі як «Реал» - «Барселона», «Ліверпуль» - «Манчестер Юнайтед» збирають на стадіонах не тільки місцевих поціновувачів гри, а велику кількість іноземців, особливо останніми роками помітний бум туристів з Азії, які відвідують великі футбольні баталії. Великі футбольні стадіони можуть стати своєрідними місцями для футбольного паломництва «Маракана», «Уемблі», «Сантьяго Бернабеу», «Сан-Сіро» та ін. Є місцями які притягують тисячі фанатів кожного року. Окремо слід зазначити про стадіони які перетворюються в свого роду ТРЦ, на яких можна не тільки футбол подивитись, але і з дітьми провести вихідні. Деякі сучасні арени розробляються спеціально, щоб окрім спортивних змагань приймати багатотисячні концерти (яскравим прикладом є нещодавній концерт Тейлор Свіфт на арені «Тотенхем Хотспур»). Та що вже казати за турніри, чи стадіони навіть окремі футболісти можуть приносити своїй державі величезні прибутки. Показовим прикладом є Португалія і Кріштану Роналду. На його рідному острові Мадейра є музей в його честь, який кожного року притягує десятки тисяч шанувальників цього видатного атлета і приносить його батьківщині в свою чергу сотні тисяч доларів.

Але окрім рекламного та іміджевого ефекту для держави, важливими будуть і прямі фінансові надходження у вигляді різноманітних податків. Усі спортсмени повинні платити податок на дохід фізичних осіб (ПДФО) в казну своєї країни або країни, в якій вони виступають [13]. Також не забуваємо за військовий збір, який з жовтня 2024 року сягнув значних 5%. Тож, чим більшу зарплатню гравець отримує, тим більше податку він сплатить державі. Але ми маємо зовсім протилежну картину: рівень нашого футболу низький, тож і рівень зарплат відповідний (все це на фоні європейських чемпіонатів де провідні гравці отримують десятки мільйонів євро, відповідно і платять грандіозні податки в казну країн в яких виступають). Коли наш футбол знову акумулюватиме великими фінансами, наші клуби теж зможуть класти на стіл гравцям контракти з шістьма нулями, відповідна деяка частка з цих грошей піде в державну казну. Але окремо слід згадати і про здатність держави

боротись з сірими схемами для ухилення від оподаткування (це проблема не тільки України, навіть провідні зірки такі як Неймар, чи Мессі мали проблеми з податковою в своїх чемпіонатах).

Всі спортивні команди за українським законодавством є податковими агентами й окрім того що вони займаються нарахуванням на перерахуванням податків своїх працівників як фізичних осіб, вони також сплачують свої податки як юридичні особи. Це податок на прибуток, та податок на додану вартість, якщо оборот від їхньої діяльності становить понад один мільйон гривень [13].

Проте, наші клуби в переважній більшості, не платять податок на прибуток, тому що більшість з них – збиткові. Єдиний вихід на прибуток – це трансфери, але в той час коли більшість клубів світу здійснюють трансфери.

Але і тут Україніга стикається з проблемою, адже більшість трансферів відбувається або за невеликі суми, або взагалі безкоштовно. Для наочності потенційних втрат українського бюджету від ненадходження туди грошей з трансферів: перехід Михайла Мудрика з донецького «Шахтаря» в лондонський «Челсі», який відбувся в 2023 році за 70 мільйонів євро, приніс в казну держави у вигляді податків 284 мільйони гривень.

Такі дорогі трансфери це надзвичайна рідкість і вдача, але переходи за більш помірні кошти (1-2 мільйони євро) теж будуть приносити значні надходження для держави.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА РОБОТИ

2.1. Вивчення досвіду популяризації футболу в інших країнах

Футбол - гра яка здобула серця нашувальників по всьому світу, є регіони, як Скандинавія, де популярніше хокей. Але в більшості континентальної Європи, Латинській Америці, Африці, футбол – головний вид спорту.

Що ж сприяло такому стрімкому поширенню і популярності футболу? Це відносна простота гри, адже головне - забити гол у ворота, усе інше можна зрозуміти з плином часу. Також швидкому поширенню сприяла майже повна відсутність будь-якого інвентаря, адже м'ячем могло бути що завгодно, від тканини, пластику і навіть пластмаси, воротами могли слугувати дві палиці, щодо взуття, то люди часто грали босими. Через простоту і невибагливість футбол і різні його варіації був грою переважно бідної верстви населення.

Майже у кожній країні був свій прототип сучасного футболу (Італія, Іспанія, Франція, Китай, імперія Ацтеків, навіть у слов'ян були подібні ігри). Особливого поширення він набув в Англії, яка вважається родоначальницею футболу. Вже в 11-12 столітті там грали в футбол, який відрізнявся від сучасного. Ніяких правил не існувало не було й поля - тільки задалегідь намічені ворота. М'яч можна було бити ногами, кидати руками, дозволялося збивати з ніг та бити суперників, щоб забити гол. Іноді охоплений азартом натовп, женучись за м'ячем пробігав вулицями міста, змітаючи все на своєму шляху. Дійшло до того, що наприкінці 15 століття гру в футбол оголосили кримінальним злочином [2, с.11].

Але попри всі заборони та перепони люди продовжували грати в футбол, незважаючи на переслідування. Середньовічний літератор залишив

про гру такі рядки: "Щоки в них у синцях, ноги, руки і спини - переламані, очі - вибиті, носи - повні крові..." А мандрівник Гастон де Фуа, спостерігаючи за грою у футбол вигукнув: "Якщо англійці називають це грою, то що ж для них бійка!?"[7, с.11].

Футбол переслідували, феодали, королі та церква, яка вважала цю гру "винаходом диявола". Але футбол вижив, в 17 столітті заборони на гру було знято, спочатку в Шотландії, а потім і в Англії.

Футбол став засобом самовираження та навіть боротьби бідних прошарків населення проти феодалів. Футбол став по-справжньому всенародним спортом на Британських островах, а колись домінуюча стрільба з лука стала більш аристократичним видом змагань. Але в 19 столітті футбол робить крутий поворот. Цілком закономірно, що футбол став завойовувати все більш широкі маси. Він дістався до осередків коледжів, де створювались команди і студенти теж проводили значну частку дня за грою в футбол. Це зустріло опір викладачів, які були незадоволені тим, що їх вихованці захопились цією небезпечною грою, від цього ще й страждала їх успішність в навчанні. Але, зупинити цю тенденцію вони були не в силах, єдине, що було в їх руках, це зробити цю гру більш безпечною. З цією метою зсереди 19 століття почали активно розробляти різні зводи футбольних правил, які впродовж наступних десятиліть неодноразово вдосконалювались і робили цю гру набагато безпечнішою.

Майже у кожного заводу, фабрики, коледжу, пивниці, була своя команда. Можна констатувати, те що футбол підкорив весь острів. З винайденням правил, він швидко поширився і континентом. Адже англійські моряки, принесли його ледь не в усі портові міста Європи.

Пізніше футбол проникає в Південну Америку, хоч це був переважно іспано/португаломовний регіон, але футбол сюди принесли теж англійці в середині 19 століття. Можна говорити, що футбол став своєрідною релігією на материку. Бразилія, Уругвай та Аргентина, на трьох виграли – 10 чемпіонатів світу. В одній Бразилії нараховується 12-13 мільйонів

професійних і напівпрофесійних футболістів. Цей вид спорту на континенті не потрібно було навіть популяризовувати, адже для латиноамериканців він став можливістю відобразити і передати свій менталітет через гру. Також футбол став можливістю вибратись із бідності, адже переважна більшість населення живе в нетрях фавел і злочинних кварталів, і саме футбол є ледь не єдиною путівкою в інше життя.

Схожий шлях до популярності футбол подолав і в Африці. Його сюди теж принесли англійські та французькі моряки вкінці 19 століття. Як і в Південній Америці футбол для молодих африканців став однією з можливостей вибратись із бідності. Слід додати, що на цьому материка існує мало альтернатив в сфері доступних для населення розваг. Вагомий внесок в популяризацію цього виду спорту на континенті зробили африканські зірки, які заграли в Європі і стали прикладами для наслідування (Джордж Веач Аьеді Пеле, Дідьє Дрогба).

Значно довший шлях до популярності футбол проходить в арабських країнах, США та Канаді і країнах східної та південної Азії. Це величезні ринки, мільярди людей, тому світові футбольні структури роблять багато чого аби підвищити зацікавленість футболом в цих регіонах. За останні 30 років 3 чемпіонати світу вже пройшли в цих регіонах (1994 – США; 2002 – Японія в Південна Корея; 2022 – Катар), Саудівська Аравія прийматиме мундіаль в 2030 році. І це принесло успіх, великі футбольні форуми, розвиток футбольної інфраструктури, всеохоплююче висвітлення цих подій місцевими, та міжнародними медіа, розбудова дитячих спортивних шкіл, та секцій для підготовки молодих кадрів, сприяли популяризації футболу в цих регіонах. Зокрема, зараз це можна побачити на прикладі Південної Кореї, та Японії, де виростили сильні футболісти – продукти системи підготовки спортсменів, яка почала будуватись до Чемпіонату світу 2002. Ще однією суттєвою причиною популяризації футболу в цих регіонах став приїзд світових суперзірок футболу (Іньеста, Торрес – Японія; Тевез, Дрогба, Оскар – Китай; Бензема, Роналду, Мане, Канте, Хаві – арабські чемпіонати; Мессі, Руні, Бекхем,

Ібрагімович, Анрі – США/Канада), в більшості регіонів це принесло успіх в популяризації футболу.

Однією з причин популяризації футболу по всьому світу став вихід футболістів за межі футболу і перехід в ряд поп-зірок. Ще в 20 столітті це вдалось зробити Пеле, Марадоні та Джорджу Бесту. Однак вони стали поп-зірками залишаючись футболістами, все змінилось коли Девід Бекхем одружився з солісткою популярного поп-гурту «Spice girls» Вікторією Адамс і сам став справжньою зіркою поза футбольним полем. Він став бажаним гостем на урочистих подіях, його запрошували в кіно, рекламні ролики та різні активності. Дану тенденцію перейняв у своїй діяльності мадридський «Реал», який на початку 2000-х зібрав у своєму складі головних зірок (Фігу, Роналдо, Зідан, Оуен, Роберто Карлос, Рауль Бекхем), шкодячи спортивним досягненням «Реал» став найпопулярнішим клубом в світі.

Не могли ігнорувати популярність футболістів і великі корпорації, які почали залучати футболістів в свої рекламні кампанії (Мессі, Роналду, Роналдіньйо, Анрі та інші) які робили цих футболістів, а як наслідок і весь спорт популярнішим серед глядачів, варто згадати реклами («Pepsi», «Lay's», «Clear», «Coca-Cola» та ін).

Ще одним важливим важелем, в виході футболу на рівень глобальної популярності став «YouTube». Першими відео, які набрали мільйон переглядів були саме футбольними (різні реклами з спортсменами, нарізки фінтів та голів), особливо вирізнявся Роналдіньйо, який став справжньою зіркою платформи, пізніше до нього доєдналися Кріштану Роналду та Неймар.

Ще однією важливою причиною виходу футболу на новий рівень популярності були відеоігри (серія ігор «FIFA» «PES»). Майже в кожному закладі відпочинку в якому є можливість зіграти в відеоігри, є як мінімум одна з цих ігор, що не могло не повпливати на популярність даного виду спорту.

Також популяризації футболу сприяє велика кількість контенту в соц-мережах які поширюються спільнотами з мільйонами підписників, значна кількість футбольних шоу та аналітичних програм на телебаченні, ведучі яких часто не поступаються в популярності ведучим класичних новин.

Є і суто футбольні причини, це стрімке збільшення спортивних шкіл та футбольних секцій, розвитком яких займаються футбольні федерації європейських країн, нарощення кількості, а головне – якості своїх футбольних академій, та інфраструктури є задачею переважної більшості клубів, деякі клуби виходять зі своїми академіям на міжнародний рівень, відкриваючи філії на інших континентах. «ФІФА», та «УЄФА», теж докладають значні зусилля в популяризації футболу зокрема і серед жінок, та інклюзивних осіб спонсоруючи різного роду грантові програми, вкладаючи у це десятки мільйонів доларів. Вони надсилають фінансові транші у всі футбольні федерації, які є їх членами, активно опікуються дитячим футболом.

2.2. Цільова аудиторія

Правильне і точне визначення цільової аудиторії - одна з головних заporук реалізації будь-якого проєкту. Цільова аудиторія - група людей, які мають притаманні спільні ознаки, схожі звички, устрій життя, життєві цінності, рівень фінансової забезпеченості, а також релігійні, психологічні, фізичні чи інші спільні риси. Саме на цю групу індивідів має бути спрямована інформаційна, чи піар-кампанія для досягнення високих результатів і отримання бажаного ефекту. Розуміючи потреби та особливості цільової аудиторії ми підбираємо формат матеріалів які готуємо, також їх зміст та канали поширення, аби якомога ефективніше донести свій продукт.

Готуючи медіаматеріали для проведення кампанії з популяризації футболу в Україні я відштовхувався від того, що аудиторія футболу вона дуже широка і охоплює великі верстви населення різного матеріального достатку,

інтелектуального рівня, фізичних та психологічних особливостей. Але для того аби досягти успіху мені варто було вийти, принаймні частково, за межі цієї цільової аудиторії і зосередитись на тих, хто може стати цією цільовою аудиторією в майбутньому, або навіть посприяти цьому, але про все по порядку.

Підготовлені медіаматеріали можна розподілити до 3 категорій цільової аудиторії:

- діти дошкільного і молодшого шкільного віку;
- підлітки (10-14 років);
- батьки дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Перша категорія цільової аудиторії - це діти 3-6 років, які ще не мають сталих інтересів та життєвих переконань, тож вони можуть стати майбутнім українського футболу, як в ігровому плані так і глядацькому, наша задача вчасно "захопити" їх мізки та оволодіти їх серцями. Друга категорія це вже більш дорослі діти середнього рівня розумового розвитку, матеріального достатку, за увагу яких нам доведеться боротись з купою конкурентів (комп'ютерні ігри, інші види спорту, та дозвілля) які вже могли/можуть проникнути в їх життя. В професійний спорт потрапити в такому віці дуже важко, тож дана категорія цільової аудиторії розглядається і як потенційна глядацька аудиторія та фан-база. Слід зазначити що в даній віковій категорії ми розглядаємо не тільки хлопчиків, а і дівчат, адже футбол в останні роки стає все більш популярним видом розваг в світі і серед жіночої статі. Ну і третя категорія цільової аудиторії це батьки дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, достатку середнього і вище, в віці від 25 до 35 років, це передовсім люди які шукають те чим буде займатись їх дитина, вони вагаються адже вибір неймовірно великий, тож наша задача схилити шальки терезів на нашу сторону, але важливим аспектом є матеріальний достаток цих людей, які зможуть дозволити віддати свою дитину в футбольну секцію чи школу.

Як додаткову аудиторію можна розглянути дорослих 25-45 років, які колись любили чи навіть займались футболом, але в якийсь момент свого життя вони просто залишили його, або і взагалі розчарувались, важливо щоб вони мали вільний час, аби знову поринути в цей захопливий спортивний світ.

2.3 Авторська ідея

Авторська ідея полягала у створенні, підготовці медіа-кампанії з популяризації футболу. З подальшою реалізацією серед дитячої та підліткової аудиторії, але з можливим захопленням і дорослих людей.

Метою кампанії було привернення уваги до футболу в Україні з подальшим залученням цільової аудиторії в тій чи іншій іпостасі до нього: чи то як гравця, чи як глядача. В часи пандемії та повномасштабного вторгнення, багато дітей страждають від самотності і замкненості, футбол може вирішити ці проблеми, будучи дуже ефективним майданчиком з соціалізації, також футбол може стати дуже прибутковою галуззю в Україні, приносячи вагомий прибуток, іміджеві та спортивні досягнення нашим людям і країні загалом.

Для даної кампанії використовувався мультимедійний підхід. Медіа продукти для поширення і представлення аудиторії було підготовлено в формі тексту, ілюстрації, аудіо та відеоматеріалів. Ідея полягала у тому аби створити продукт у всіх можливих формах і він підходив для поширення на багатьох платформах і майданчиках.

Хоч матеріали і зроблені в різних формах та жанрах, але головним чином вони розподілені за іншими ознаками, в першу чергу – віковими, маємо три групи (дорослі батьки дітей у віці 25-35 років, діти 3-6 років; діти 10-15 років), ну і додатково матеріали поділені в залежності від очікуваного ефекту з цільовою аудиторією.

Для першої категорії (батьки віком 25-35 років) був розроблений інформаційний матеріал «7 вагомих причин, чому вашій дитині слід зайнятися футболом» в якому наводяться причини того, чому футбол найкраще заняття для дитини (розвиток фізичного і психічного здоров'я, роль в покращенні успіхів у навчанні, навички комунікації) цей матеріал адресно спрямований на батьків які шукають своїм малим дітям заняття, й вирішують на який гурток/секцію їх віддати. Даний матеріал підійде для поширення в «Instagram», або на профільних сайтах, котрі молоді батьки можуть моніторити. Також для даної категорії цільової аудиторії підготовлений матеріал «6 кроків для батьків, які вирішили, що їх дитина буде займатись футболом», в котрому представлені базові інструкції та поради батькам.

Для другої категорії (діти 3-6 років) підготовлений текстовий матеріал у вигляді казки «Футбольчик», слід зазначити що казки у даний віковий період є ледь не головним джерелом знань, та асоціацій дитини на рівні зі знаннями та образами отриманими від батьків. В даній казці є чіткий антагоніст «Апатій» та позитивний протогоніст – головний герой «Футбольчик», котрий лише своїм ім'ям може змусити маленьких дітей запам'ятати це слово і навіть полюбити. Також він володіє такими позитивними рисами, як доброзичливість, відвага, дружелюбність, що неодмінно викличе позитивну реакцію дітей і дасть необхідний фідбек. Якщо перейти до змісту твору, де діти разом з головним героєм за допомогою футболу перемогли злодія то образ цього виду спорту, як чогось дуже позитивного і об'єднуючого, що приносить щастя може надовго відкластись в головах дітей і в подальшому спонукати їх до занять спортом. Додатковими матеріалами є ілюстрації, в чому їх плюс, їх можна використовувати як зображення до казки, аби діти чіткіше запам'ятовували потрібні образи, а можна використовувати їх і поза контекстом казки, через універсальність того, що на них зображено.

Для третьої категорії (діти 10-15 років) підготовлений текстовий матеріал у вигляді сторітелінгу, який розповідає про особисте переплетення життя автора з футболом. Через деякі дуже емоційні моменти, подекуди

навіть трагічні і фаталістські цей текст однозначно буде викликати відповідні відчуття і у читачів, які будуть переносити деякі елементи і фрагменти розповіді в тому числі і на своє життя. В даному тексті я розповів за ті позитивні аспекти отримані від захопленням і заняттям цим видом спорту, що повинно спонукати аудиторію формувати потрібні висновки, і як наслідок появи мотивації, як мінімум зацікавились футболом, а можливо і зв'язати все своє життя з ним. Даний матеріал можна поширювати, як в «Instagram» так і в «Telegram».

Другий матеріал аудіальний – вірш «Перше кохання» в якому оспівується любов до першого м'яча. Цей вірш цікавий тим, що він має неочікуваний поворот сюжету (адже спершу незрозуміло кому виказує свої почуття автор жінці чи м'ячу, це стає зрозуміло лише всередині твору) також дана любовна лінія може привернути увагу і жіночої аудиторії. В цей твір закладена провокація у вигляді рядка "мій футбольний м'яч краще будь-яких дівиць", мабуть саме в даний віковий проміжок спостерігається найбільша антипатія в чоловіків щодо протилежної статі, на чому ми майстерно і зіграємо. Ще цей вірш не надто довгий, тож діти не встигнуть розконцентруватись при прослуховуванні. Даний твір можна з легкістю поширювати на платформах «YouTube», «Tik-Tok» і «Instagram» в форматі "Reels".

Іншим матеріалом для даної вікової групи є «Топ 6 причин, чому ти захочеш займатись футболом в майбутньому», для даного виду спорту 8-10 років вже доволі пізно, але цілком можливо стати професійним спортсменом почавши займатись і в такому віці, тож наша задача показати життя футболіста з найкращих сторін, цей матеріал є доволі пропагандистським, але в популяризації спорту по-іншому ніяк.

Наступні матеріали це два топи: «Топ 10 забутих героїв Української прем'єр-ліги», та «Топ 7 найкращих легіонерів в історії УПЛ». Дані матеріали покликані більш детально ознайомити аудиторію з нашим футболом,

підвищити зацікавленість в ньому і як наслідок сприяти підвищенню його іміджу в очах читачів.

Також для даної вікової категорії створено соціальний відеоролик «Надія є!», спрямований показати плачевний стан футболу в нашій країні, через образи порожніх майданчиків, які колись були сповнені життям, але в той же час в фіналі мова йде про те, що саме ми здатні все змінити.

Ще одним матеріалом став «Найкращі футбольні ютуб-канали України» в якому розповідається про найцікавіші ютуб-спільноти з метою їх популяризації, яка в свою чергу призведе до популяризації футболу загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Долуханов Г. Е. Футбол - Харків: "Книжковий Клуб Сімейного Дозвілля", 2012, - 240 с. іл.
2. Дювель Норберт. Дриблінг, пас, гол. Професіонали футболу - наймолодшим. - Х. Видавництво "Ранок", 2012 - 120 с: іл.
3. Коломієць А.Ф. - автор-упорядник . Перші кроки футболу України. Том 1 - Київ: 2019 р., 304 с., іл.
4. Коломієць А.Ф. - автор-упорядник Перші кроки футболу України. Том 2. - Київ: 2020 р., 336 с., іл.
5. Коломієць А.Ф. Окремі суттєві нариси з історії та статистики футболу (у журналі "Український футбол") - Київ, 2021., с. 31 іл.
6. Коломієць А.Ф. - автор-упорядник. Флагман футлолу України (1924-1992). Том I. 2024 р., с. 246, іл.
7. Лесик А.А., Шейкіна К.О. Усе про футбол - Х: Веста, 2011. - 160 с: іл.
8. Локшин П.С., Грисюк В.П., Єфімова М.П. Особливості спортивної журналістики в Україні: історія становлення, проблеми та основні тенденції розвитку. Київ. Видав-во КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024 - 11 с.
9. Нечай М.І. Історія розвитку спортивних ЗМІ в Україні. - Київ . Видав-во "Молодий вчений", 2021 - 6 с.

10. Сазонова Ю. О. Спортивна журналістика України : історія, еволюція, трансформація: монографія / Ю. О. Сазонова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 276 с.
11. Антологія футбольного телебачення: УТ-1 1990-х, Серія А на СТБ, «Мегаспорт», «Поверхность», «Футболи» проти «Плюсів». ua.Tribuna.com URL : <https://ua.tribuna.com/uk/blogs/voliatv/2987272/>
12. Історія України в таблиці коефіцієнтів УЄФА: рекордною була сьома позиція... Сайт УАФ URL <https://uaf.ua/article/32740>
13. Податки в українському спорті: кому і скільки повинні платити наші зірки ua.tribuna.com: URL https://ua.tribuna.com/uk/blogs/imbalance/2613124/?utm_source=copy
14. Чому діти зараз почуваються самотніми: пояснення психологів із чим це пов'язано й до чого може призвести. Сайт НУШ URL <https://nus.org.ua/articles/chomu-dity-zaraz-pochuvayutsya-samotnimy-poyasnennya-psyhologiv-iz-chym-tse-pov-yazano-j-do-chogo-mozhe-pryzvesty/>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

7 вагомих причин, чому вашій дитині слід зайнятись футболом

Футбол по-справжньому народна гра, але все ж доволі часто батьки мають сумніви, який вид спорту обрати для своєї дитини і чи треба їй спорт взагалі. Давайте наведемо 7 аргументів, чому футбол - це найкраще, що можна обрати для своїх дітей.

Розвиток фізичних можливостей дитини та покращення здоров'я: гра і постійні тренування мають вплив на формування міцного здоров'я у дітей, удосконалюють витривалість, швидкість, стрибучість, і загалом усю координацію рухів.

Навчає комунікації та сприяє соціалізації: так як це командна гра, то цілком очевидно, що в її основі лежить взаємодія і співпраця з партнерами по команді, запорукою якої в свою чергу є вміння знайти спільну мову та побудувати якісний діалог для досягнення спільної мети - перемоги. Також цей вид спорту вчить поваги, як до партнерів, тренерів, так і до опонентів. Часто діти саме в футбольному середовищі, знаходять своїх перших і найліпших друзів.

Формування адекватної самооцінки: кожна дія на полі знаходить свій відгук, чи то від тренера, чи від партнерів по команді. Якщо ти порушив правила, забив у власні ворота чи допустився іншої помилки, то ти отримаєш негативну, але конструктивну реакцію, розбереш власні помилки і прагнутимеш більше не повторювати. А коли ти забиваєш гол, віддаєш результативну передачу, чи вдало йжеш у відбір м'яча, то тебе неодмінно відмітять і похвалять.

Навчає приймати як поразки, так і звитяги: футбол навчає з честю та гідністю приймати будь-який результат поединку. Це важлива навичка, яка є запорукою ментальної стійкості та незламності людини і яка допоможе в подальшому житті пройти життєві негаразди.

Покращення успіхів у навчанні: загальновідомо, що фізична активність (зокрема і та яка досягається через футбольні змагання та тренування) сприяє кращому припливу крові в мозок, тим самим покращуючи такі когнітивні функції, як запам'ятовування і концентрацію.

Розвиток аналітичного мислення: ця гра потребує не лише фізичної сили, але й вміння мислити, та аналізувати, аби приймати найкращі рішення на футбольному полі. Що неодмінно допоможе вашій дитині під час навчання і різноманітних життєвих ситуацій.

Спосіб весело провести час: варто пам'ятати, що в першу чергу футбол – це гра, а отже він є джерелом веселощів та запорукою гарно проведеного часу. Ця гра може стати улюбленим заняттям вашої дитини на довгі роки.

6 кроків для батьків які вирішили віддати свою дитину займатись футболом

Часто молоді батьки не знають, яке заняття обрати для своєї дитини, і чи варто взагалі. Але якщо ви вже наважилися обрати саме футбол, то повинні виконати ці 6 кроків, які необхідні для якісних занять вашої дитини і її потенційного прогресу.

- 1) Найголовніше, це переконатись чи точно футбол подобається вашій дитині і перепитувати це з періодичною регулярністю. Адже, якщо заняття чимось проходять не в задоволення і не приносять радості, високих результатів годі чекати.
- 2) Це зайнятись фізичним розвитком дитини. Дитина повинна прийти в секцію/спортивну школу вже підготовленою до фізичних вправ і тренувань. Почати можна з елементарної зарядки, також басейн для малої дитини чудове місце аби укріпити свій організм.
- 3) Пройти детальний медогляд. Заняття футболом, і спортом впринципі потребує значних зусиль, і міцного здоров'я. Часто навіть професійні

футбольні клуби неякісно проводять медогляд, внаслідок чого у гравців можуть не помітити ті, чи інші вади здоров'я. Ми ж все-таки хочемо за допомогою спорту принести користь, тож нехтувати даною процедурою не варто.

- 4) Зайнятись пошуком якісної спортивної школи чи секції. Вони можуть, як державними так і приватними, в залежності від цього буде залежати і те будуть вони платними, чи ні. Обираючи слід відштовхуватись від того, яка школа буде близько біля дому. Також слід переконатись, що спортивний інвентар є в достатній кількості і він є досить якісним. Це може бути великою проблемою, адже велика кількість ДЮСШ по Україні не модернізувались, і їх приміщення можуть мати не найкращий вигляд. Необхідно також впевнитись, що в даному закладі достатня кількість тренерів, бо від цього буде залежати, те скільки часу буде приділено конкретним вихованцям і те якими методами вони будуть користуватися. Варто і поспілкуватись з тренерами, адже у кожного свій підхід в роботі та спілкуванні, що може цілком не підходити для вашої дитини.
- 5) Зайнятись пошуком та купівлею спортивного екіпірування. В першу чергу повинні підібрати і придбати бутси/сороконіжки. В залежності від того який розмір у вашої дитини, який матеріал шипів(пластик чи метал) ви будете обирати, буде залежати і вартість взуття. Від 500 до 1600 гривень за пару. Доволі часто можна знайти якісні б/у варіанти, тож якщо ви маєте проблему з грошима, можна скористатись і таким варіантом. Далі в списку покупок йдуть футбольні гетри, ціни на які коливаються в районі від 100 до 200 гривень. Далі ви повинні захистити коліна вашої дитини і придбати щитки, тут як і в випадку з взуттям в залежності від матеріалу і розмірів вашої дитини буде залежати і ціна, стартувати вона може від 150, але якісні менше ніж за 400-500 не придбати. Наступним необхідним елементом для

повноцінного укомплектування буде футбольна форма, в залежності від розмірів дитини ціна може варіюватись від 400 до 800 гривень.

Ну і наостанок, не забудьте напувати вашу дитину щастям та радістю, тоді вона буде досягати найвищих результатів.

Дитяча казка «Футбольчик»

Було це давним-давно в Країні Див. Це були неймовірно красиві землі з щасливими людьми. Діти грались на майданчиках, пташки співали своїх пісень, а хмарки тихо снували по блакитному небу. Але одного вечора, все місто відчувало тривогу. Бо прилетів він: головний злодій країни див – Апатій. В нього був загрозливий вигляд, весь у чорному одязі, високий на зріст, та широкий в плечах і з родимкою на половину щоки, яка впадала в очі усім, погляд викликав страх, навіть в його ході було щось жахливе. Здавна ходили легенди, про його злодіяння, адже наробив горя не в одному місті і тепер дістався й сюди. Він викликав дітей пограти в м'яч, а грав він відмінно, ще жодного разу нікому і ніколи його не вдалося перемогти. А покаранням для його суперників, які програли, були неймовірно жорстокими: відсутність бажання робити будь-що і головне – втрата радості від життя. А ще, він був неймовірно підступний, адже діти знали про його злочини, але водночас з тим, йому неодмінно вдавалось змусити їх грати в свою гру. Він завжди знав, що найбільше люблять діти: цукерки, іграшки, чи фрукти і пропонував все це в великих кількостях, діти забуваючи про свій страх неслись грати в надії перемогти. Єдиною умовою Апатія була гра саме один на один, бо він ні з ким не дружив і палко ненавидів будь-які колективи.

Не встиг він з'явитись в нашому місті, як вже десятки дітей втратили щастя після зустрічі з ним. Морок охопив усю округу, невимовний жах, адже повсюду порожні вулиці. Але Апатій весь час знаходив нових жертв, він підходив до вікон і пронизливим голосом казав, що в нього є ціла коробка

солодощів. Весь час знаходились якісь відчайдухи, які в спробах здобути солодке в підсумку втрачали своє щастя.

Всі сподівання Країни Див були на Футбольчика. Це був маленький на зріст білявий блакитноокий, навдивовижу швидконогий і головне – добрий та турботливий герой, який не міг нікого залишити в біді. Згідно переказів, він єдиний хто був спроможний подолати Апатія. Але наш лиходій завжди був на крок попереду, і коли Футбольчик прибував в чергове місто яке постраждало, Апатія в ньому вже не було. Але нарешті це сталось Футбольчик зміг його наздогнати:

- Ну що Апатій, я врешті-решт дістався до тебе, скільки невинних дітей ти образив і не порахувати, але цьому прийшов кінець!

- Ха, навіть не мрій про це, в моїх планах обійти всю Країну Див. Та і загалом, а чи винен я, що діти самі стрімголов мчаться позмагатись, в надії отримати щось смачненьке?

- У кожного з нас є свої слабкості і ти підступно на цьому граєш. В нашій квітучій країні не місце таким як ти. Давай домовимось, якщо я виграю тебе у поєдинку, ти навіки перестанеш псувати людям життя. А якщо програю я, то більше не переслідую тебе.

- Ну що ж, домовились, граємо до п'яти голів.

І почався матч, сотні дітей визирнули з вікон, а хтось мав навіть сміливість вийти назовні аби побачити це шалене дійство якомога ближче. Гра була запеклою, у глядачів йшли мурахи по шкірі, але наш лиходій показував неймовірний рівень гри і почав перемагати, діти плакали, бо розуміли, що якщо зараз Футбольчик не переможе, то більше ніхто не буде здатен їм допомогти. Але тут з натовпу прозвучало:

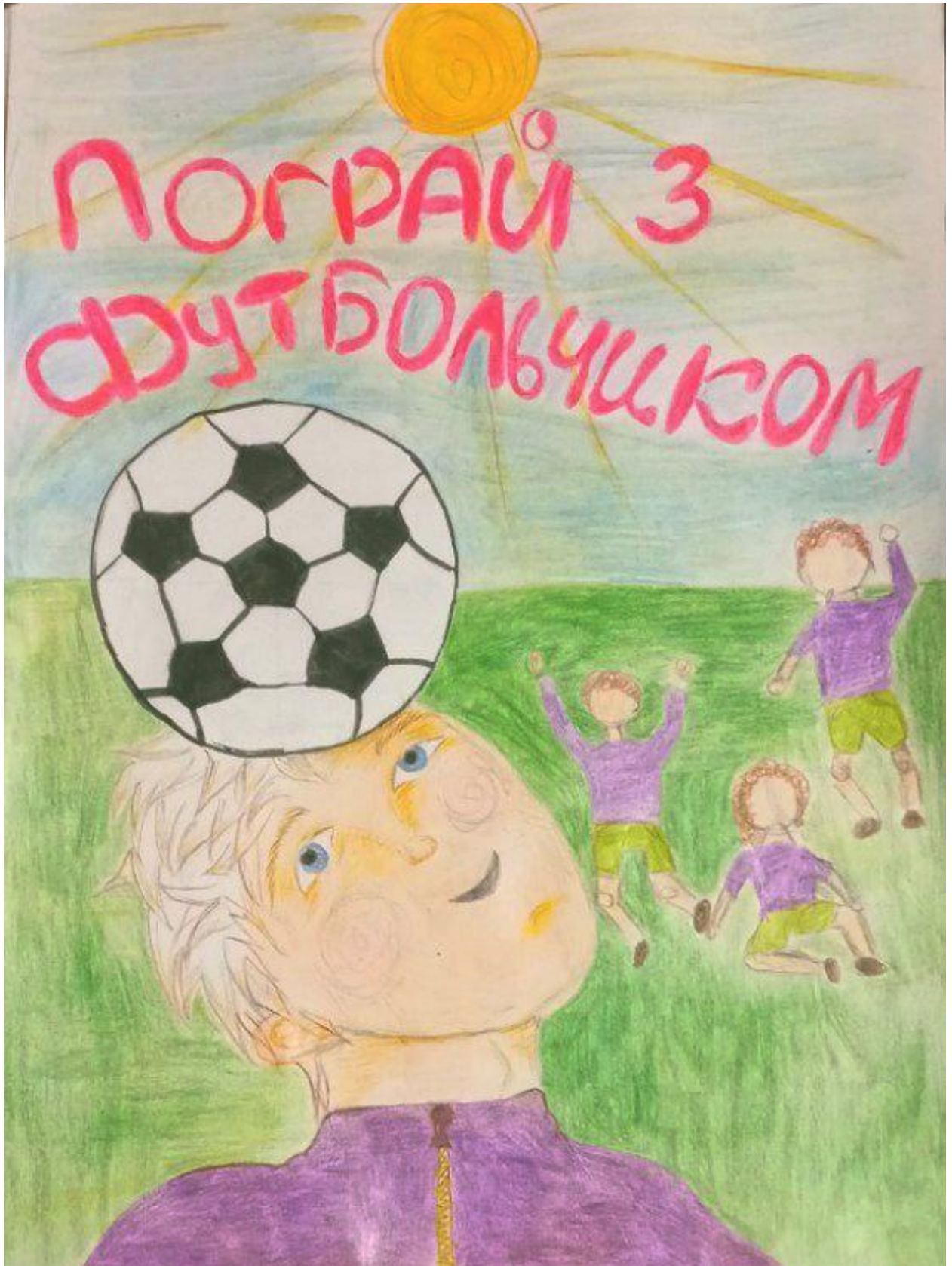
- Товариство, гайда допоможемо Футбольчику, разом то точно вийде здолати лиходія

- Нумо, тільки швидше всі гуртом!

І об'єднались діти в один великий колектив, та перемогли Апатія. Адже з древніх часів знають, що гуртом і батька легше бити, а Апатія тим більше!

Апатій був вимушений навіки залишити Країну Див і зняти свої чари з усіх дітей, які постраждали від його діянь.

В місті почали лунати радісні крики, та сміх. Щастя було повернуто!

Ілюстрація до казки «Футбольчик»

«Моя історія любові до футболу»

Я міг би розповісти історію якогось професійного футболіста, або аматора-віртуоза, але натомість розповім свою історію любові до футболу. Я був ще зовсім маленький, навіть точно не пам'ятаю скільки мені було, 4, чи 5 коли я отримав свій перший м'яч в подарунок від мами, знала б тільки вона, що цей подарунок змінить моє життя раз і назавжди, за що їй досі дуже вдячний. Він був шкіряний, гарно виглядав і неймовірно високо підстрибував, ми проводили разом цілі дні, якщо любов існує то це була вона. Мама навіть не встигала мене посварити, за те що я не займався навчанням, як я вже вибігав на вулицю і прямував з м'ячем світ за очі поки не втомлювався і не вертався поїсти. Це були прекрасні часи, але як і будь-якої чарівної історії, у всього є кінець. Це була погожа днина, я вчився набивати м'яч, а потім я його що є сили вдарив, якщо мої удари він переживав з гідністю, то зустріч з цвяхом він не пережив. Це була справжня істерика, довго ж я плакав тоді, бо розумів, що нового друга мені не скоро придбають. Мені 7 років, ми переїздимо в новий будинок, на нову вулицю, я миттю знаходжу собі друзів і що головне, я знаходжу собі партнерів для гри. На щастя, один хлопчик, він був міський, але приїжджав в село кожного літа і не тільки, був з доволі забезпеченої сім'ї, і навіть коли його м'ячі пробивалися йому завжди купували новенький, ще кращий. Це був справжній «клондайк» для нас шести/семирічних. Ми грали до самої ночі, нашою улюбленою розвагою було вдарити м'ячем по гілкам клена, аби збити хрущів, така дурниця, а скільки сміху і радощів це приносило! Окремою сторінкою мого футбольного життя була молодша школа, це почалось з 3 класу коли знахабнілі другокласники кинули нам виклик, і ми його прийняли. То були справжні рубки, з кожним роком це протистояння ставало все дедалі принциповішим і бойовитішим. Спочатку ми перемагали і досить впевнено, але такий стан речей не

задовольняв наших противників, вони почали переламлювати дану тенденцію вже через рік. Ті перші поразки для нас були трагедією, саме тоді мабуть я познайомився з рефлексією, хоча ще і не знав цього слова. Ми всім класом збирались і обговорювали, чому в цей раз ми програли, яких помилок ми допустились. Окрім рефлексії ми пізнали та освоїли примітивні навички стратегії та тактики. Скрізь роки розумієш, що саме в цей час ти навчаєшся взаємодії з людьми, роботі в колективі, вчишся допомагати та виручати. Можна взагалі сказати, що команда – це маленька держава, яка функціонує по своїм законам та правилам, а поле – це цілий світ, який вимушує твою державу підлаштовувати свої закони під нього. Приблизно в цей же період молодшої школи, сталась ще одна подія, яка змінила моє життя безповоротно. Я вперше свідомо подивився футбольний матч, це була баталія Ліги Чемпіонів: «Динамо» Київ – «Рубін» Казань, так це були ще часи коли ми перетиналися з росіянами в єврокубках. Цей матч дав розуміння, що мені подобається не тільки грати, але і дивитись футбол по екрану телевізора. Я почав періодично дивитись Українську прем'єр-лігу коли звичайно натрапляв на неї, бо в той період життя в вільний час від навчання, хотілось гасати і грати в м'яча. Поворотний момент стався в 2012 році, перед переходом в 5 клас я потрапив в лікарню і мама серед інших гостинців купувала мені журнали «Футбол» Артема Франкова, я зачитувався ними захлинаючись, я міг годинами сидіти перед ними вивчати склади команд, роздивлятися постери і перечитувати ревію до матчів по декілька разів, цих журналів було не так багато в моєму житті, але вони мені подарували мрію – стати спортивним журналістом в майбутньому, це я твердо вирішив для себе ще в 6 класі, ця мрія з роками видозмінювалась і набирала інших форм, від спортивного коментатора до оглядача міжнародних новин (у старшій школі), але з роками я все-таки зрозумів, що спортивна журналістика мене приваблює найбільше, адже багато речей мені можуть набриднути, а ось з футболем такого не буде ніколи! Це любов, яку я пронесу крізь все життя.

Йшли роки, всі друзі з моєї вулиці роз'їхались, хто куди, я не знаю чи можна це назвати депресією, чи просто стресовим станом, але я став більш нелюдимий, закрався в собі, але футбол і тут став тим рятувальним колом, яке витягнуло мене з цього періоду життя. Я грав мабуть в найкращий футбол в своєму житті, я ніколи не відзначався високими швидкісними даними, але світла голова давала мені змогу проявити себе на будь-якій позиції. Ми грали кожного дня, допоки темна ніч не пожене нас по хатах. В цей період я знайшов друзів на все життя, якщо для багатьох людей алкоголь чи спільне куріння цигарок стають соціальним клеєм в молодому віці, то для мене це був саме футбол, вже більше 10 років минуло як я подружився з своїм найкращим другом, а ми досі як 13-річні можемо обговорювати футбол годинами, а що ще потрібно для щастя? Але перед самим вступом до університету сталася страшна подія. Думаю зайвий раз казати за якість полів в селах казати не варто, так ось під час однієї з ігор я перечепився через бугор і надірвав свої зв'язки: гіпс, тривале відновлення, пропуск перших тижнів в університеті, після зняття гіпсу я ще не цілком усвідомлював важкість даної травми, тож після кількох місяців я вже біг на майданчик, тим паче мені пощастило і в гуртожитку я теж знайшов собі «футбольну компанію» з якими було завжди добре і весело. На першому курсі ми почали на регулярній основі грати проти фізруків з сусіднього гуртожитку, інколи нас возили нещадно, але ми все одно вертались на свій 9 поверх щасливими та вдоволеними цим життям. Весь цей час я відчував легенький дискомфорт в нозі, розумів що колишньої сили удару вже немає, але не зважав на ці обставини, поки в кінця першого курсу я не надірвав зв'язки вдруге, це був неймовірний біль, ще триваліше відновлення, я тривалий час відчував біль навіть при ходьбі, що вже казати за повернення на футбольні поля... В якийсь момент я почав плакати, тому що приходило усвідомлення, що то міг бути мій останній матч, і я більше не зможу топтати зелену травичку чи піщані горби, адже не важливо де і як грати, головне – грати, в цей момент я почувався розбитим, в мене неначе забрали частину душі і викинули в

смітник. В світі є купа класних речей, але ніщо не могло замінити цю гру. Я спробував повернутись, грав через біль, але розумів, що я – лише тінь колишнього себе, нема ні удару, ні пасу ні різкості для фінтів та обманних маневрів.

Тривалий час я не виходив на поле, хоча приділяв слідкуванню і вивченню гри великий час протягом дня, та тим не менш, те задоволення від виходу на газон було не повернути. Постійне навчання, робота, стосунки, здається що коли б було сумувати за тим футболом? Але нещодавно я вперше за більше ніж рік вийшов зіграти. І який же я був щасливий! Я повернувся додому, в мене боліло все, від ударів лишилось 2 синці, я потягнув один м'яз, але я все одно був на сьомому небі від щастя.

Вірш «Перше кохання»

Життя було звичайним, зайнятий але чим же?
 В момент усе змінилось, як побачив я тебе
 Один лиш ніжний дотик і серце б'ється швидше
 Таких емоцій не опишуть жодні книги чи ТБ
 Запали в мою душу твої чорно-білі обриси
 Не покину, не розлюблю хто б це не просив
 Бездоганний, неповторний, чарівний звідки не дивись
 Мій футбольний м'яч краще будь-яких дівиць
 Засинав з думками, що знов з тобою гратиму
 І ці години сну проводив як за ґратами
 Ось ранок і ти в моїх обіймах
 Хоч світ весь разом би оббігли
 Я бив тебе, але любив
 Як добре пам'ятаю ще цю мить
 Щемить і досі, між нами стане інший
 Цей злісний цвях тебе відправив в вічність
 За цей короткий час ми стали наче рідні
 Прошли роки, але забудь тебе не зміг би

І біль все не проходить

Бо любов - це перший м'яч, а далі пошук схожих

Посилання **на** **аудиоверсію:**

<https://youtube.com/watch?v=5mCJ29Ur3qo&feature=shared>

Топ 6 причин чому ти захочеш займатись футболом в майбутньому

Футбол надзвичайно захоплююча гра, мільйони дітей по всьому світу працюють над своєю технікою, витривалістю, тактичною грамотністю аби стати професійними спортсменами. Що ж так манить людей? Тут можна виділити купу факторів і причин, але ми зосередимось на 6 головних:

1) Перша і мабуть найголовніша. Якщо це дійсно ваш вид спорту, він вам щиро подобається і ви ним захоплені, то ви будете отримувати задоволення від свого життя, адже ви матимете змогу займатись тим, що вам подобається і ще заробляти цим гроші. Лише маленькому відсотку людей щастить займатись тим, що їм справді до вподоби, подекуди навіть талановиті музиканти, художники, чи поети вимушені шукати собі інші заняття, аби мати чим прогодувати себе і сім'ю. Легко не буде, але якщо цей спорт дійсно ваш, то і труднощі ви будете долати з задоволенням!

2) Друга причина полягає в тих неймовірних фінансах які крутяться в футбольній індустрії. Без перебільшень - це десятки мільярдів доларів. Найвисокооплачуваніші гравці світу мають дохід в розмірі 10-20 мільйонів євро, винятково через контракт в клубі, додаткові суми можуть бути від різноманітних спонсорських контрактів. Найбагатший футболіст світу - Кріштіану Роналду отримує захмарні 200 мільйонів доларів на рік, лише від свого клубу. На даний момент українські клуби не можуть платити таких грошей, але в середньому всі наші футболісти отримують до 200-300 тисяч євро на рік, у футболістів топових клубів "Динамо" та "Шахтар" ці цифри можуть сягати позначки 700-800 тисяч доларів. Але ніхто не заважає прагнути до вищого. Яскравий приклад Михайло Мудрик, який перейшов з української першості до лондонського "Челсі" і отримав зарплатню в розмірі

- 7 мільйонів євро на рік.
- 3) Ще однією причиною є популярність. Якщо ви бажаєте бути в центрі уваги, хочете щоб у вас брали інтерв'ю просили автограф, то ця професія футболіста - найкращий вибір. Два найпопулярніші акаунти в соціальній мережі "Instagram" належать саме футболістам (Кріштіану Роналду та Ліонелю Мессі) з сумарними охопленням понад 1,1 мільярда фоловерів. Але не спішіть лякатись, якщо ви навпаки відчуваєте, що велика популярність вам не потрібна, є приклад володаря Золотого м'яча 2024 року іспанця Родрі, який не користується соціальними мережами і веде доволі закриті життя.
- 4) Цей аргумент полягає у тому, що ви можете побачити світ. Більшість людей накопичують гроші все своє життя аби хоч у старості відправитись в подорожі. Футболісти ж мають змогу подорожувати по країні в якій вони грають, аби проводити матчі чемпіонату. Якщо ви граєте в турнірах таких як "Ліга Чемпіонів", чи "Ліга Європи", то ви матиме змогу побачити найгарніші міста континенту, адже у багатьох топових тренерів прогулянка по місту в якому проводиться матч, чи екскурсія по ньому вважаються обов'язковими складовими. А на відпочинок футболісти їдуть в найкращі місця для цього: Балі, Мальдіви, Сейшели.
- 5) П'ята причина полягає у тому, що ви матимете величезний вплив, який зможете використовувати і в добрих справах зокрема. Вже легендарна історія, коли відомий футболіст з Котд'івуару в якому йшла громадянська війна закликав обидві сторони до перемир'я заради підтримки збірної на Чемпіонаті світу 2010 і йому це вдалось і перемир'я тривало навіть довше ніж очікувалось. Футболісти стають політиками, бізнесменами та навіть президентами (Джордж Веа до недавнього часу був президентом Ліберії). Багато футболістів приймають участь в благодійних подіях, жертвують значні кошти, до їх думок дослухаються і часто футболісти є прикладами для наслідування.
- 6) Ну і останній аргумент він простий - ви зможете приносити щастя людям. Можливо фанат з далекої країни, позбавлений будь-якої радості життя,

дивлячись на вашу гру, голи, фінти, чи захисні дії буде в ці миттєвості отримувати ті маленькі крихти щастя. Ви можете ошчасливити вашу родину, яка буде бачити, що ви займаєтеся улюбленою справою і буде щаслива від цього.

Тож приносьте радість собі, та приносьте радість іншим.

Найкращі українські ютуб-канали про футбол

Український ютуб пропонує велику кількістю контенту на різні смаки та вподобання: від кулінарії, до оглядів на аніме та дорами. Футбольних проєктів не бракує, однак ще досі їх кількості недостатньо для задоволення глядацького інтересу. Ми виділимо найцікавіші та найпізнавальніші українські футбольні канали.

"ТаТоТаке". Канал заснований ще в 2018 році відомими спортивними журналістами Костянтином Андріюком та Сергієм Болотніковим. Спочатку канал спеціалізувався на коротких випусках по 20-30 хвилин, в яких жорсткій, сатиричній манері, не підбираючи слів ведучі рубили всю правду-матку про український футбол. Пізніше, замість Андріюка, в проєкті з'явився одеський журналіст, та актор - Михайло Співаковський, проєкт став більш аналітичним (адже Михайло пройшов тренерські курси і має відповідну компетенцію), та більш тривалим в хронометражі. Після численних перетурбацій в складі, нині ведучими є Михайло Співаковський, та Михайло Смоловий і різні запрошені гості. Проєкт відійшов від колишньої прямолінійності у викладі, наповнився більш інтелектуальним, та тонким гумором і аналітичними розборами.

"КДК" (Клуб Диванних Критиків). Проєкт заснований колишніми ведучими "ТаТоТаке" Сергієм Болотніковим та Андрієм Сеньківим, котрі залишили колишній проєкт на Співаковського, а самі почали створювати новий канал в 2022 році. Він спеціалізується на жорсткій критиці футболу України, футбольних органів, та функціонерів, власників та навіть інших

спортивних журналістів коментаторів, також оглядом головних подій та матчів українського футболу за тиждень, з значно меншим ухилом в сторону аналітики. Через мобілізацію головних ведучих, проєкт наразі заморожений, але остаточного не закритий.

"Трендець". Канал колишнього журналіста та коментатора медіахолдингу "1+1" Дмитра Поворознюка, який він створив у 2018 році, і за цей час зумів набрати вражаючі 70 мільйонів переглядів на своїх відео. Спеціалізується на більш розважальному контенті: різноманітні челенджі, гайди, влоги, інтерв'ю з українськими футболістами, різної величини, починаючи від Ярмоленка, Зінченка й закінчуючи гравцями з команд другого ешелону УПЛ. Новаторським і проривним став футбольний серіал "Не футболіст", в якому Дмитро розповідає про свій шлях у футболіста в ФК "Верес", демонструючи унікальні кадри внутрішньої кухні спортивного клубу, й показуючи різні аспекти життя професійного атлета, наразі вже відзнято 4 сезони.

"Fantastic Football". Це канал на якому виходить "Небезпечна передача" авторами і ведучими якої є відомі українські коміки, та актори - Євген Янович, та Олег Маслюк. Це розважальне, та гумористичне шоу, з запрошеним гостем, котрий може бути, як зі світу футболу так і ні. Складається воно з різних вікторин, футбольних ребусів, жартів, та пародій. В кожному конкурсі запрошений гість може заробити гроші, які потім будуть переведені на сили оборони.

"Вацко Live". Це авторський канал найвідомішого українського коментатора - Віктора Вацка. Заснований у 2017 році, спочатку спеціалізувався на інтерв'ю, пізніше автор перейшов на огляд головних подій тижня у вітчизняному футболі. На відміну від роботи на телебаченні, де Віктор був обтяжений умовами контракту, тут він може собі дозволити критикувати будь-якого гравця, чи клуб. Канал цікавий насамперед інсайдами, якими володіє автор, в силу своїх широких футбольних зв'язків, також тут можна почути веселі і унікальні футбольні історії.

"Колісник Media". Колись авторський канал Андрія Колісника, заснований ще в 2014 році, спочатку базувався на авторській аналітиці автора. Наразі, як зазначає сам Андрій, з початком його роботи в футбольному клубі, він рідко коли повертається до блогу, однак він набрав в команду інших людей котрі зробили його спільноту справжнім футбольним медіа. Же можна побачити огляди головних подій європейського та українського футболу, цікаві футбольні сюжети, матеріали на історичну тематику, аналітичні розбори.

"Football Hub". Канал заснований журналістами та коментаторами медіахолдингу "1+1" в 2017 році. На цьому каналі можна побачити огляди матчів УПЛ, аналітичні розбори, історичні ретроспективи, квізи, коментарі від тих чи інших футбольних людей, та інші футбольні сюжети.

10 забутих героїв Української Прем'єр-Ліги

В даний матеріал могли потрапити десятки, якщо не сотні класних футболістів, які демонстрували високий рівень гри в нашому чемпіонаті, хтось протягом більшої частини кар'єри, а хтось лише протягом декількох сезонів - але яких сезонів! Проте більшість імен з цього списку не на слуху і не будуть виринати при згадці найкращих в історії.

10. Муха. Мало хто згадає цього маленького, але неймовірно технічного та прудкого марокканського футболіста, хоча він ще відносно нещодавно пилив стадіонами України. Перейшов він ще в першоліговий "Олімпік" Донецьк, з яким піднявся до вищої ліги. Майже протягом всього свого часу перебування він був ледь не єдиною світлою плямою в атаці команди, весь час час загострюючи гру зі свого флангу вдалими індивідуальними діями, його дриблінг подекуди заворожував око. За команду він провів 77 поєдинків, йому в свій час пророкували навіть підвищення до грандів УПЛ, однак він обрав чемпіонат Словаччини, де великою зіркою на жаль і не став.

9. Сергій Сімінін. Справжня легенда, креміль на полі та уособлення бойового

духу та прагнення до цієї самої боротьби. Воно і не дивно, адже більшість своїх кар'єри він провів у луцькій "Волині" під керівництвом Віталія Кварцяного який славився авторитарними методами роботи, тож з-під його крила виходили справжні бійці яким і був Сергій. Один факт може сказати про нього дуже багато: він рекордсмен УПЛ по кількості червоних карток. Граючи на позиції правого захисника він спочатку підкорив серця луцьких фанів, пізніше поїхав підкорювати вболівальників "Ворскли", "Олександрії" та "Вереса" після чого ще раз вертався у вже рідну "Волинь", зараз в 37 він досі грає за першолігове "Поділля".

8. Аїла Юсуф. Нігерійський півзахисник є одним з найкращих легіонерів в історії нашого чемпіонату. В пам'яті молодих вболівальників він міг запам'ятатись останніми сезонами в "Динамо", коли він був то травмований, то не проходив у стартовий склад, а коли потрапляв то грав не завжди надійно. Але більшість своєї кар'єри в київському клубі він був надзвичайно чіпким, працьовитим і непоступливим опорним півзахисником, який до того ж міг підмінити травмованих партнерів в центрі захисту за потреби, а пізніше позиція центрбека стала основною для нього. За "Динамо" він провів більше 120 поєдинків, найкращі роки його кар'єри були в кінці 2000-х коли він регулярно викликався і в свою зіркову по африканським міркам збірну Нігерії.

7. Максим Шацьких. Парадокс, але найкращий бомбардир в історії УПЛ (123 голи) чомусь ніколи не згадується в перших рядах найкращих гравців в історії нашого чемпіонату. Так, він ніколи не вирізнявся дриблінгом, чи якимись швидкісними даними, це був природжений хижак в штрафній площі і з своєю задачею - забивати м'ячі він справлявся відмінно. Враховуючи, що в "Динамо" він переходив з периферійних російських клубів не демонструючи там значного прогресу чи результативності, селекції киян треба поставити 5+, адже в обличчі Максима вони знайшли неочевидну заміну Андрію Шевченко. Максим прийшов в 1999, коли Шевченко перейшов в "Мілан" і пішов з "Динамо" коли Андрій Миколайович повернувся. Після цього видав

непоганий період в київському "Арсеналі" догравав у "Говерлі".

6. Євген Чеберячко. Пограв в багатьох клубах України ("Закарпаття", "Харків", "ЦСКА" Київ), але справжньою легендою став для "Дніпра" в якому провів 8 чудових сезонів і зіграв близько 200 матчів, та навіть заслужив виклик в збірну України в 2011 році. Ніколи не був на першому плані в клубі завжди, але він був справжнім тіньовим лідером захисту, в парі з бразильцем Дугласом сформував дуже потужну пару захисників, багато в чому це завдяки їх діям дніпряни дійшли до фіналу Ліги Європи в 2015, хоча всі згадують інших героїв: Коноплянку чи Селезньова. Але Євген ніколи не гнався за славою, він просто боровся, вигризав м'ячі, просто якісно робив свою роботу і дозволяв креативним гравцям творити.

5. Олександр Горяїнов. Вірний страж воріт харківського "Металіста". Взагалі, голкіпери часто залишаються поза увагою на фоні яскравіших для ока глядача атакуювальних футболістів, хоча виконують не менш важливу функцію - захист воріт. Така сама доля спіткала і Олександра Горяїнова який був на 2-му плані на фоні латиноамериканських зірок клубу. "Металіст" - команда всього його життя, він туди мав аж 3 заходи і найкращим виявився останній з 2005 і по 2016 рік, закінчував він вже в поважному віці 39 років. Але під кінець кар'єри власне і був його пік, перші виклики в збірну це доводять. Хоча свій унікальний рекорд, який досі не побито (943 хвилини він не пропускав в чемпіонаті) він поставив раніше у 2000-му. Це був куражний голкіпер, який якщо ловив потрібний імпульс літав по воротам і витягував м'ячі з "дев'яток". Саме таким: вірним і надійним професіоналом він був впродовж кар'єри.

4. Микита Каменюка. Справжня легенда луганської "Зорі" лідер, вождя і капітан. Луганські фанати його пам'ятатимуть, але для широкої аудиторії українських фанів він розкрився ближче до кінця кар'єри. Більшість з своєї кар'єри яка тривала 17 років, він провів саме в складі луганчан, а саме 15 сезонів. Він ніколи не був надто технічним футболістом, але він був витривалий, носився від першої до останньої хвилини, заряджав партнерів і бився до кінця. Не дарма він був багато років капітаном команди та навіть

побив рекорд за кількістю поєдинків проведених у цій ролі. В 2016 він заслужив на єдиний виклик в складі збірної, далі на жаль сталась важка травма, яка підкосила його, він програв конкуренцію більш молодим гравцям і аж до закінчення з футболем у 2020 році, прийняв роль своєрідного талісмана, який виходив зрідка лише, щоб зарядити фанатів.

3. Ігор Худоб'як. Як і у випадку з Каменюкою він залишиться в пам'яті фанатів клубу за який він грав ("Карпати" Львів) однак широка аудиторія навряд зараз згадає за цього чудового колись гравця. Він став справжньою легендою львівського футболу, провів 12 років у клубі й зіграв понад 300 матчів за нього. Він грав на позиції атакувального півзахисника і завжди вирізнявся тонким відчуттям гри, мав добре поставлений удар і пас, яким часто розрізав оборону суперників, але попри свою більш креативні роль, ніколи не гребував відпрацьовувати і в обороні, за що його любили всі тренери "Карпат".

2. Сергій Попов. Згадуючи захисників з 90-тих на думку прийдуть Ващук, Лужний, Дмитрулін, хоча в цьому ряді заслуговує бути і Сергій Попов. Справжня глиба в центрі оборони "Шахтаря". Він опікувався захистом гірників ще до приходу великих грошей і навали бразильських легіонерів. За 10 років виступів у складі команди він купу разів завойовував срібні нагороди, але під кінець свого перебування в "Шахтарі" він все-таки втілював свою мрію і виграв золоті медалі в сезоні 2001-2002. Після чого зі спокійною душею міг піти з команди. Старі шанувальники донеччан запам'ятають його як бойового, непоступливого захисника, котрий грав на досить високому рівні і 54 матчі за збірну України це зайвий раз доводять.

1. Олександр Рикун. Він міг бути в одному ряду з Інєстою, чи Де Брюйне. Але зараз про нього якщо і згадують, то в одному ряду з Алієвим і Мілевським в світлі його алкогольних пригод. А дарма! Це був неймовірного таланту гравець, якого хотіли "Шахтар", "Динамо" але перейшов він до тоді стрімко прогресуючого "Металіста" під оруду Мирона Маркевича за вражаючі для українських клубів гроші - понад 2 мільйони доларів. Він ще в

"Дніпрі" себе гарно зарекомендував, почав отримувати дебютні виклики в збірну, проте вже тоді поступали тривожні дзвіночки щодо проблем з режимом я алкоголем, але як він грав! Тоді йому пробачали багато чого. Його бачення поля, футбольний інтелект, великий спектр пасів якими він володів були вражаючими, він ніколи не був швидкісним гравцем, але з таким арсеналом який був у нього, швидкість йому була і не потрібна принаймні на той момент. В "Металісті" був його пік, завойовані бронзові медалі, звання найкращого асистента чемпіонату. Але через проблеми з режимом, він дуже рано здав і тренер робив вибір на користь молодих бразильців. Він покинув харків'ян в 2010, сполучав ще свої сили в "Ворсклі", але зрозумів що вже не тягне і повісив бутси на цвях всього у 33 роки.

Топ 7 кращих легіонерів в історії УПЛ

Щоб перерахувати кількість легіонерів в чемпіонаті України треба витратити цілий день. Але якісних гравців там буде 20-30%, адже в останні роки, наші клуби везуть відверто слабких виконавців, які в Європі чи деінде нікому не потрібні. Але так було не завжди, колись в наш чемпіонат переходили або вже готові гравці, або ті хто пізніше ставав справжнім топом. Найплідніше на цій ниві працював донецький "Шахтар", при бажанні весь топ можна було заповнити лише їх гравцями, однак це буде несправедливо по відношенню до інших якісних легіонерів, які залишили значний слід в історії нашого футболу.

7. Валентин Белькевич. Був цей великий футболіст родом з Білорусі. Ще в 1996 році перейшов до київського "Динамо" будучи найціннішим білоруським гравцем тих часів. Але перші два роки він майже не потрапляв в основу біло-синіх, і конкуренція тоді була висока і тренер його тоді бачив лише в ролі дублера. Все змінилось з поверненням Валерія Лобановського, який використовував чарівну праву ногу Валентина по максимуму. Саме метр розкрив у повній потужності талант білоруса. Він заграв як еталонний плеймейкер, яки диригував грою, розрізаючи навіть найкращі оборони ("Арсенал", "Реал", "Барселона") своїми тонкими розрізними і проникаючими

передачами, мав він у арсеналі і доволі непоганий удар. Провів він у київському клубі славних 11 років, після чого поїхав догравати в Азербайджан.

6. Генріх Мхітарян. Почав розкриватись ще в кінці 2000-х і досі грає на найвищому рівні за найсильніший клуб Італії - "Інтер". Першим українським клубом вірменина був донецький "Металург", він пробув там всього один сезон, адже одразу було видно неймовірний потенціал гравця і його забрав "Шахтар" в 2010 році за вражаючі 7,5 мільйонів євро. Якщо перший сезон був адаптацією до нової команди, то наступні 2 вірменин по-справжньому розривав. Він був надзвичайно розумним гравцем, який міг віддати класну передачу в темп, під удар, розрізані паси, також в складі донеччан проявилась його навичка з пошуком простору в штрафній і неочікуваним вбіганнями туди. В підсумку, атакувальний півзахисник в останньому сезоні за клуб 2012-2013 встановив рекорд по голам в УПЛ за один сезон (25 м'ячів), який не побито і досі, і судячи у з усього цей рекорд ще довго триматиметься. А далі були "Боруссія" Дортмунд, "Манчестер Юнайтед", "Арсенал", "Рома" і "Інтер".

5. Клейтон Шав'єр. В "Металісті" вистачало висококласних легіонерів, але особливим був саме Клейтон, він і пішов найпізніше серед усіх зірок, коли клуб вже тріщав по швам, не платив зарплатню, він вірив, але колись усьому приходить кінець. Це були дуже яскраві 5 сезонів, саме з Клейтоном харків'яни вперше завоювали срібні нагороди, але в чвертьфінали Ліги Європи саме Шав'єр не забив пенальті в ворота "Спортінга" і "Металіст" вилетів, але його продовжували любити, адже він творив магію на полі. Він хоч грав на позиції атакувального хавбека, проте найбільше прославився саме забитими м'ячами, були вони на лютий смак і ударом через себе, гол з центра поля, "скорпіон", голи зі штрафних. А яка техніка в нього була, одним словом - бразилець. В команді Мирона Маркевича він забив майже 50 голів, що враховуючи його амплуа по-справжньому вражає. Після розвалу "Металіста" він повернувся в Бразилію де і повісив бутси на цвях.

4. Домагой Віда. Всього 4 сезони, трохи більше ніж 100 матчів в складі київського "Динамо", але ж яку пам'ять він залишив по собі, за цей короткий термін він став справжньою легендою киян, тим кого відпускали з невимовним жалем, але відпустили, бо любили і поважали. Справжній боєць на полі, блискучий захисник, який чудово грав як у повітрі, так і внизу, рідко комусь його вдавалось пройти в нашому чемпіонаті. Ще у нього була важлива риса, він забивав рідко але завжди важливі м'ячі. Мабуть саме Домагой був найголовнішим гвинтиком у захисті чемпіонського "Динамо" Сергія Реброва, яке здобувало першість 2 рази поспіль, саме захист з Домагоем вперше за тривалий час вивів киян з плей-офф Ліги Чемпіонів, чого ще фанати киян мабуть не скоро побачать.

3. Тайсон. Фігура скандальна, як на полі так і поза ним. Але ж який блискучий гравець грав в УПЛ! Єдиний в даному топі, хто став легендою для двох клубів "Металіста" і "Шахтаря" де провів більшість своєї кар'єри. Надзвичайно швидкий, мав вражаючу і стартову і дистанційну швидкість, при цьому дуже технічний гравець, інколи був нестабільний, але це притаманно більшості бразильських футболістів. Мабуть саме на його плечах "Шахтар" доходив до півфіналів Ліги Європи, він робив значні внески в чемпіонства "гірників", загалом він провів в складі українських команд 11 сезонів, протягом яких демонстрував найвищий клас, за що навіть отримував виклики в збірну Бразилії, що для гравця нашого чемпіонату є чудом. Але однак є один мінус бразильця, це характер, коли він був не в гуморі то непереливки було всім, він жалівся на зарплатню, на умови в Україні, на рівень чемпіонату, повсякчас просився на підвищення. Але його він так і не дочекався, після "Шахтаря" він повернувся на Батьківщину, а зараз грає в чемпіонаті Греції.

2. Фернандіньо. Справжня легенда "Шахтаря" але при цьому, мабуть він той, хто побудував найкращу кар'єру в Європі, але той же самий Мхітарян провалився в АПЛ, а Фернандіньо був одним з улюблених гравців Пепа Гвардіоли, тому ще якісь слова тут зайві. Провів у складі донеччан 8 топових

сезонів починаючи з 2005 року, одразу з закріпився в основі і демонстрував високий рівень футбольного інтелекту. Хоч він і розташовувався в центрі поля, грав і на позиції опорного півзахисника, однак відбір не був його сильною стороною, він радше грав як розігруючий опорник, віддавав шалені дальні діагоналі, проникаючі передачі та закидання за спину суперникам, він був справжнім мозковим центром в грі "Шахтаря". Важливою частиною його гри були і дальні удари, якими він точно запам'ятався в нашому чемпіонаті забивши купу красивих м'ячів. Зараз Ферна дограє в рідному "Атлетіко Паранаенсе" після славних 9 років в "Манчестер Сіті".

1. Даріо Срна. Думаю тут безальтернативно повинен бути саме він. Лідер, вождя і капітан на протязі багатьох років, як донецького "Шахтаря" так і сильної збірної Хорватії. Провів у складі гірників вражаючі 15 сезонів, став справжнім ідолом для вболівальників. За цей час ним цікавились "Челсі", "Реал" Мадрид, "Барселона" та інші сильні клуби, але він залишався вірним "Шахтарю". А через, що він заслужив увагу таких колективів? Він був надзвичайно креативним фланговим захисником, його кроси в штрфну, силові простріли низом завжди несли загрозу, володів гарним дальнім пасом. Але вболівальники його могли запам'ятати через його результативність, адже він блискуче виконував штрафні удари і пенальті. Протягом свого часу в команді він запам'ятався брудною грою і подекуди агресивністю на полі, різкими висловлюваннями в бік суперників, а також допінг-скандалом, через що власне і залишив "Шахтар", пограв ще сезон в "Кальярі" і завершив кар'єру. Прикро, але така велика фігура мала закінчити по-іншому, але склалось, як склалось.

В даний топ не потрапили купа класних гравців, яких потрібно хоча б згадати: Олександр Хацкевич ("Динамо", Білорусь), Хосе Соса ("Металіст", Аргентина), Вілліан ("Шахтар", Бразилія), Ісмаель Бангура ("Динамо", Гвінея), Дуглас Коста ("Шахтар", Бразилія), Папа Гуйє ("Волинь", "Металіст", "Дніпро" , Сенегал), Разван Рац ("Шахтар" Румунія), Матеус ("Дніпро", Бразилія), Фред ("Шахтар" Бразилія), Жажа Коельйо ("Металіст",

Бразилія), Огнен Вукосевич ("Динамо", Хорватія), Джуліано ("Дніпро" Бразилія), Яя Туре ("Металург" Донецьк, Котд'Івуар), Луїс Адріано ("Шахтар" Бразилія), Нікола Калініч ("Дніпро", Хорватія) та багато інших.

Кадр з соціального ролику «Надія є!»

Посилання на повну версію: <https://youtu.be/kC-OF-lrlu0>

ВИСНОВКИ

Під час роботи над проектом "Граємо для підтримки України: медіакампанія з популяризації футболу" було досягнуто всіх поставлених завдань. Було досліджено історію українського футболу задля створення ефективної медіакампанії з популяризації цього виду спорту. Визначено цільову аудиторію з її особливостями і потребами.

Були створені інформаційні матеріали, на різну тематику та з різним спрямування. Серед них: сторітелінг, в якому детально описується як футбол впливає на життя людини; інформаційні матеріали для батьків, перший з яких «7 вагомих причин, чому вашій дитині слід зайнятись футболом», в ньому наводяться аргументи щодо позитивного впливу футболу на малечу, матеріал спрямований спонукати батьків обирати саме футбол заняттям для своїх дітей; другий матеріал «6 кроків для батьків які вирішили віддати свою дитину займатись футболом», спрямований на інформування, щодо виконання практичних кроків для того, аби їх діти змогли займатись спортом.

Створено дитячу казку «Футбольчик», спрямовану на створення та закріплення позитивного образу футболу у дітей дошкільного віку, додатково було створено ілюстрацію до даного твору, який можна використовувати і, як окремий піар-засіб; створено вірш «Перше кохання», в якому емоційно подається любов маленького героя до першого футбольного м'яча.

Наступний матеріал призначений для дітей молодшого шкільного віку, це «Топ 6 причин чому ти захочеш займатись футболом в майбутньому», даний матеріал спрямований на пропаганду занять футболом серед дітей, в ньому підкреслюються лише позитивні сторони життя професійних гравців, що повинно мотивувати дітей досягати таких самих вершин. Наступними матеріалами стали два топи «Топ 7 легіонерів в історії УПЛ» та «10 забутих героїв Української прем'єр-ліги», які спрямовані поширювати знання про вітчизняний футбол серед молоді, а також підвищувати його імідж, адже дані матеріали демонструють, те які великі спортсмени змагались на території

нашої країни. Ще один матеріал «Найкращі українські канали про футбол», направлений на те, аби популяризувати тих, хто популяризує український футбол та несе його в маси.

Найбільшим недоліком задля якісної реалізації проєкту, є складність в його поширенні, адже для повноцінної дії, необхідне його розповсюдження з багатьох каналів одразу і бажано на систематичній основі.

Ще однією перепорою є те, що наразі в нашій державі повноцінний розвиток спорту обмежений умовами продиктованими воєнним станом.